

2016RGW61

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water van 20 juni 2016

Voorzitters:

dr. I. Thonon (vanaf agendapunt 3)

mw. ir. J.C.V. Vaessen

Aanwezig:

drs.ing. P. van den Berg (gedeputeerde), R.W. Krol (gedeputeerde), mw. mr. J. Verbeek-Nijhof (gedeputeerde), mw. F.M. Arissen LLB (PvdD), drs. J.G. Boerkamp (D66), mw. E.J. Broere-Kaal (PVV), mw. H Chidi (D66), mw. drs. A. Dekker (D66), H. van Deún (PVV), mw. D.J. Dorrestijn-Taal (CDA), mw. ir. A.A. Ens (VVD), ir. H.P. van Essen (GroenLinks), drs. J. Germs (VVD), drs. C. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. H.J. Keller (PvdD), mw. T. Koelewijn-Koelewijn (CDA), mw. E. Kotkamp (GroenLinks), drs. C.J. van Kranenburg (ChristenUnie), dr. C. de Kruijf (PvdA), P.C. Kroon MSc (GroenLinks) P. van Leeuwen (SGP), mw. M.G. Noordenbos (SP), ing. T. van Oosterom (CDA), P.D. Overkleeft (D66), mw. A.M. Poppe (SP), A.Ph.J. Richter (50Plus), drs. W.J. Ubaghs (PVV)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

E. Bok (adjunctgriffier), W. Voorneman-Rijkers (verslag)

1. ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Vaessen, opent de vergadering met een woord van welkom.

1.2 Vaststellen agenda

De agenda wordt conform vastgesteld.

1.3 Mededelingen

Geen.

1.4 Verslag Statencommissie Ruimte, Groen en Water van 30 mei 2016

Het verslag wordt conform vastgesteld.

1.5 Rondvraag

De heer De Heer merkt op dat uit het memo inzake het tegengaan van de bijensterfte blijkt dat het slecht gaat met de wilde bijen. Hierover is eerder gesproken (2013), waarbij door het College is toegezegd in het kader van het beheer van de tuinen rond het provinciehuis te zullen kijken naar de mogelijkheid van een bijenvriendelijkere inrichting van de provincietuin. De indruk bestaat dat met die toezegging niet zoveel is gedaan.

Verzocht wordt hieraan alsnog aandacht te besteden, daarbij eveneens de tuin van het pand aan de overkant te betrekken, omdat bij de inrichting van die tuin zeer weinig rekening is gehouden met biodiversiteit, en na te gaan of gezamenlijk met ASR en de vrijwilligers van de Stichting Bloeyendael gekomen kan worden tot een bijenvriendelijkere inrichting.

Gedeputeerde Krol memoreert op 11 april jl. te hebben toegezegd het onderwerp ‘tuinaanleg en onderhoud in belang van insecten’ op Collegeniveau te zullen bespreken; dat zal ook gebeuren. Spreker kan zich voorstellen dat de provincietuin dusdanig wordt ingericht dat deze ook aantrekkelijk is voor wilde bijen. Dat past overigens in de nieuwe Wet

Natuurbescherming, waarbij in het stedelijk gebied rekening moet worden gehouden met bedreigde diersoorten zoals de wilde bijen. Wat hem betreft worden de te treffen maatregelen in overleg met de tuinarchitect besproken en in samenspraak met ASR en de Stichting Bloeyendael.

De heer De Heer merkt op dat de aangekondigde voortvarende aanpak de ChristenUnie verheugt.

Mevrouw Dorrestijn maakt van deze gelegenheid gebruik ervoor te pleiten het mooie stukje natuur, dat thans niet toegankelijk is, daarbij te betrekken.

Gedeputeerde Krol wijst erop dat het beheer van de provincietuin onder de portefeuille van gedeputeerde Verbeek-Nijhof valt. Bij het al dan niet openbaar toegankelijk maken van de provincietuin spelen aspecten als beveiliging en bescherming een rol. Hij stelt voor over dit punt een keer nader van gedachten te wisselen met de desbetreffende portefeuillehouder.

Naar aanleiding van een desbetreffende vraag van de heer Ubaghs, antwoordt spreker ASR te kennen als een buitengewoon maatschappelijk verantwoorde onderneming. Op grond van o.a. de duurzame renovatie van het ASR-gebouw, verwacht spreker dat de vraag, of in samenspraak zou kunnen worden nagedacht over een bijenvriendelijkere inrichting van het groene gebied, per definitie in goede aarde zal vallen.

1.6 Termijnagenda (versie 9 juni 2016)

De heer De Kruijf memoreert de bijeenkomst over de Structuurvisie Ondergrond, waarbij in het najaar ruimte komt voor de inbreng van de provincie via het IPO, dan wel afzonderlijk.

Verzocht wordt dit te borgen in de Termijnagenda, bv. in samenhang met de PRS/PRV.

De voorzitter zegt toe dat dit onderwerp als zodanig in de Termijnagenda zal worden opgenomen.

Met in achtneming van het vorenstaande, wordt de Termijnagenda vervolgens voor kennisgeving aangenomen.

1.7 Statenvoorstel Kadernota

De voorzitter verzoekt de discussie te beperken tot de onderwerpen die RGW betreffen.

Mevrouw Noordenbos plaatst namens de SP de volgende vragen en opmerkingen.

- Geïnformeerd wordt of de provinciale woningmarktmonitor ook na 2016 nog wordt doorgezet.
- Geïnformeerd wordt of er sprake is van samenhang tussen de plannen in het IFL, het IGP, de PRS en de PRV.

De voorzitter stelt vast dat de eerste vraag van technische aard is en verzoekt het College deze in de schriftelijke beantwoording mee te nemen.

De heer Germs memoreert de afspraak de kwijtschelding dubbele leges PAS bij deze Kadernota te regelen. Voorgesteld wordt dit thans niet te verwerken, maar op een later tijdstip. De VVD informeert naar de reden.

De heer De Heer plaatst namens de ChristenUnie de volgende vragen.

- Bij de Begrotingsbehandeling is het College bij motie opgeroepen om in de aandeelhoudersvergadering van Vitens een aantal zaken aan de orde te stellen. In de vorige BEM-vergadering is aangegeven, dat dit niet is gelukt. Er is ook discussie of aan Vitens kan worden gevraagd om een klein deel van de winst ten goede te laten komen aan de bescherming van grondwater; hierover zou een convenant kunnen worden afgesloten. Het zou meer effect hebben als alle aandeelhouders Vitens hiertoe

oproepen. Geïnformeerd wordt of het College kans ziet dit via de aandeelhoudersvergadering aan de orde te stellen.

- In de Kadernota wordt in verband met de nieuwe Wet Natuurbescherming een uitbreiding van de formatie voorgesteld. De ChristenUnie heeft echter de indruk dat die uitbreiding met name wordt ingezet op de handhaving van de vergunningen en niet zozeer op de handhaving van de groene regelgeving. Feitelijk wordt op dat punt alleen gecompenseerd wat de recreatieschappen aan het wegbezuinigen zijn, terwijl op dat punt vanuit het veld een roep is om meer aandacht daaraan te besteden.

Mevrouw Poppe merkt op dat de SP meent dat het College in het kader van PAS was opgeroepen om de betaalde leges zo snel mogelijk te restitueren aan veehouders die geen vergunning krijgen. Die mogelijkheid was aanwezig, omdat het nog in de Kadernota kan worden opgenomen. De SP pleit hiervoor.

Aangegeven wordt dat voor de nieuwe Wet Natuurbescherming geen geld nodig is (blz. 22/23), omdat het uit de Algemene Middelen wordt gefinancierd. De SP vraagt zich af of dit verstandig is. De SP heeft geen moeite met het uitgeven van geld voor natuurbescherming, maar zou dit wel gekaderd willen zien. De SP pleit er derhalve voor hiervoor een budget op te nemen.

Bij de staat van inkomensoverdrachten (blz. 32) mist de SP een bestedingsplan; er wordt voor gepleit hieraan goede projecten te koppelen.

Hetzelfde geldt voor het Reserve Fonds (blz. 36). De SP pleit voor een bestedingsplan en voor het vaststellen van criteria waaraan een project moet voldoen om hiervoor in aanmerking te komen.

Mevrouw Kotkamp deelt mede dat de belangrijkste punten van GroenLinks aan de orde komen bij de bespreking van de Herijking PRS/PRV en de Wet Natuurbescherming.

Mevrouw Arissen deelt mede dat de PvdD nader terugkomt op de Kadernota in de commissie BEM.

De heer Richter merkt op dat de Faunabeheereenheid een wat ruimer budget krijgt. 50PLUS vraagt zich af of het, in het verlengde hiervan, niet verstandig is om ook naar de Wildbeheereenheden te kijken; deze zijn eveneens opgenomen in de Wet, hebben een duidelijke taakverzwaring gekregen, maar worden op geen enkele wijze financieel gesteund.

Het CDA en de PVV sluiten zich aan bij de opmerking van GroenLinks.

De heer De Kruijf plaatst namens de PvdA de volgende vragen en opmerkingen.

- Met betrekking tot Binnenstedelijke Ontwikkeling wordt voorspeld dat € 7,2 mln. zal worden uitgegeven, m.n. aan de afronding van al in gang gezette zaken. De PvdA vraagt zich af of dat ambitieniveau wel voldoende is om aan de vragen, die op dit moment spelen, het hoofd te kunnen bieden. De PvdA denkt dat er meer nodig is dan het aangegeven beschikbare bedrag en dat het ambitieniveau ook wat hoger zou moeten liggen. Spreker kondigt aan dat de PvdA op dit punt waarschijnlijk met een motie komt in de Statenvergadering.
- Er wordt een flink bedrag extra beschikbaar gesteld voor de Faunabeheereenheid. De PvdA komt mogelijk op dit punt met een motie/amendement, omdat het wat prematuur wordt geacht. In de visie van de PvdA zou de volgorde moeten zijn, dat eerst wordt omschreven wat de nieuwe taak gaat inhouden en daaraan vervolgens een prijskaartje wordt gehangen.

- De coalitiepartijen hebben een jaar geleden de 1/3 – 1/3 – 1/3 afspraak gemaakt. Inmiddels zijn de omstandigheden in de maatschappij echter behoorlijk gewijzigd, op grond waarvan het de vraag is of die verdeling nog wel past. Bij Mobiliteit kan het geld bv. niet worden uitgegeven, terwijl bij Binnenstedelijke Ontwikkeling behoorlijk tekort wordt gekomen. De PvdA zal ook op dit punt waarschijnlijk met een motie komen.

De SGP en D66 geven aan geen woordvoering te behoeven ter zake van de Kadernota.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zet, met betrekking de invoering van de Wet Natuurbescherming, uiteen dat de Kadernota de kaders aangeeft voor de Begroting 2017. Vandaar dat nu wordt gekeken wat er voor nodig is om het beleid per 1 januari 2017 te kunnen invoeren. Dat is wat het voorstel behelst.

Voor de uitvoering van de wettelijke taak Natuurbescherming is meer capaciteit nodig. Die is niet beschikbaar binnen de eigen organisatie. Dat is de reden waarom het College, juist gebaseerd op het beleid, aanspraak wil maken op de Algemene Reserve. Dat gebeurt niet in een keer. In het aflopende gedeelte van 2016 wordt nog gebruik gemaakt van een deel van het onderzoeksbudget dat niet nodig is voor de herijking PRS/PRV; vanaf 2017 wordt een beroep gedaan op de Algemene Reserve om deze natuurtaak op een goede manier te kunnen uitvoeren.

Ten aanzien van de PAS, licht spreekster toe dat dit andere legeskosten betreffen dan waarover eerder een besluit is genomen op basis van de gerechtelijke uitspraak. Deze legeskosten zien erop als in de grensprovincie al een vergunning is aangevraagd en door de provincie Utrecht extra werkzaamheden zouden moeten worden gedaan.

Met betrekking tot de vraag of de dividenduitkering van Vitens zou kunnen worden aangewend voor verlaging van de waterschapstarieven, memoreert spreekster dat in overleg met de Staten is afgesproken dat het College dit, gezien het beperkte aandelenpakket en daarmee stemrecht van de provincie in Vitens, zou inbrengen in de commissie van aandeelhouders. Zij heeft teruggekoppeld dat hierover de volgende procesafspraken is gemaakt. Er wordt gekeken of er nog aanvullende maatregelen zouden kunnen worden genomen om efficiëncyslagen te maken en daarmee een verlaging van de tarieven te bewerkstelligen. Spreekster heeft daarbij het verwachtingsmanagement aangegeven. Veel gemeenten boeken de dividendbedragen al in in hun begroting en willen het surplus aan dividend bij voorkeur niet inzetten voor verlaging van de waterschapstarieven. Dit laat onverlet dat altijd moet worden bekeken of er nog efficiëncyslagen kunnen worden doorgevoerd om de tarieven te kunnen verlagen.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat de provinciale woningmarktmonitor jaarlijks wordt geüpdatet. Deze monitor geeft dan ook die indicatie over de behoefte aan, die verder in de provinciale ruimtelijke plannen wordt vormgegeven.

De PRS en de PRV zijn de beleidskaders die de provincie tot 2028 vaststelt voor het ruimtelijk domein. Daarop wordt specifiek een aantal instrumenten ingezet, w.o. het IGP en het IFL. Alle instrumenten zijn op elkaar afgestemd.

Gedeputeerde Krol licht toe dat, als gevolg van de invoering van de nieuwe Wet Natuurbescherming met ingang van 1 januari 2017, er een flink aantal extra taken op de provincie afkomt. De uitbreiding van de formatie is er puur op gericht om die taken en verantwoordelijkheden ordentelijk te kunnen uitvoeren. Dit staat derhalve geheel los van de groene handhavingdiscussie rondom RMN.

Een van de grote veranderingen van de Wet Natuurbescherming is de professionalisering van de Faunabeheereenheid; de koepel waar alle belangen aan tafel zitten, als het gaat over het Faunabeleid. Genoemde professionalisering moet ook leiden tot professionalisering van de wildbeheereenheden.

De essentie van de Kadernota is dat daarin wordt aangegeven wat er in 2017 op de provincie afkomt. Het beleid wordt nogmaals behandeld in het kader van de Begroting 2017 en op dat moment worden de financiële middelen daarbij definitief vastgesteld. Het lijkt het College ordentelijk om het beleid in twee grote stappen te bediscussiëren. Spreker hecht eraan in deze op te merken dat het College buitengewoon haar best heeft gedaan om de consequenties van de Wet Natuurbescherming zo sober mogelijk in het pakket te brengen, gelet op de vele wensen van de Staten en GS in deze.

Mevrouw Kotkamp merkt op dat GroenLinks de inschatting van de kosten als gevolg van de invoering van de Wet Natuurbescherming aan de lage kant vindt, gelet op alle taken die bij de provincie terecht komen. De vraag is of er op het moment dat er een wat realistischere onderbouwing ligt wel ruimte blijft om daarvoor alsnog extra geld te reserveren.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat uiteindelijk de Staten daarover gaan. Het College denkt dat het thans opgenomen budget een verantwoorde invoering mogelijk moet maken. Als in de loop van het vaststellen van het beleid blijkt dat het anders zou kunnen/moeten zijn, dan wordt daarover de discussie gevoerd bij de bespreking van de Begroting.

De heer De Kruijf geeft aan dat zijn vraag over de Faunabeheereenheid een wat andere insteek had. Het in de Kadernota opgenomen bedrag komt niet overeen met hetgeen in de Voorjaarsnota staat.

Gedeputeerde Krol licht toe dat de provincie al enkele jaren bezig is met een professionaliseringslag en een aantal voorbereidingen in het kader van de nieuwe Wet Natuurbescherming. De kosten in de Kadernota hebben te maken met de onontkoombare voorbereidingen op de invoering van de Wet per 1 januari 2017. Spreker zegt toe dit nog wat uitvoeriger schriftelijk te zullen toelichten voor de Statenvergadering.

Mevrouw Poppe memoreert haar vragen in eerste termijn over de staat van inkomstenoverdrachten (blz.32) en het Reservefonds voor de ontwikkeling van de provincie Utrecht (blz. 36).

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zegt schriftelijke beantwoording toe.

Mevrouw Noordenbos geeft aan de vraag van de ChristenUnie ter zake van Vitens anders te hebben begrepen, nl. of het College mogelijkheden ziet om met de winst van het drinkwater bij te dragen aan het onderhoud van het gebied waarin het drinkwater wordt gewonnen.

De heer De Heer onderschrijft dat het vorenstaande de achterliggende gedachte is van de vraag van de ChristenUnie. De ChristenUnie zal zich in deze nader buigen over de formulering en kondigt aan mogelijk met een motie te komen in de Statenvergadering.

De heer Krol licht toe dat dit onderwerp primair onder de portefeuille van gedeputeerde Pennarts valt. Er vindt op dit moment met Vitens een discussie plaats om Vitens via een voor haar te verdedigen constructie te laten bijdragen in het beheer en onderhoud van de provinciale natuurgebieden waar drinkwater wordt gewonnen. Spreker kan zich voorstellen dat de Staten van Utrecht het College, gezamenlijk met de Staten van de andere provincies waarin Vitens werkzaam is, op dit punt een ondersteunende opmerking meegeven.

De voorzitter sluit de bespreking over dit onderwerp af.

2 RUIMTE

2.1 Statenbrief Ontwerp PRS/PRV

De voorzitter deelt mede dat zich twee insprekers hebben gemeld, die zij vervolgens eerst het woord geeft.

De bijdragen van de heren Koelewijn, fractievoorzitter Soest 2002, en Van Dorresteijn zijn als bijlagen bij het verslag gevoegd. Korthedshalve zij verwezen naar de inhoud.

Mevrouw Hoek memoreert dat dit onderwerp enkele jaren geleden ook op de agenda heeft gestaan vanwege een schuur die niet in het bestemmingsplan stond ingetekend. 50PLUS informeert of dat inmiddels is hersteld.

Op grond van het feit dat de boerderij niet wordt afgebroken, informeert 50PLUS voorts of er sprake is van voldoende rood voor rood om op de andere locatie een vervangende boerderij/woning te realiseren.

De heer Van Dorresteijn antwoordt dat de schuur in het huidige bestemmingsplan staat opgenomen als veldschuur niet groter dan de omvang van de schuur (9 bij 15 m).

In zijn visie is er sprake van voldoende rood voor rood om een vervangende woning te realiseren, inclusief een stukje stal waarvoor sprake moet zijn van een garagebouwkavel.

De heer Boerkamp merkt op dat het D66 bekend is dat er een uitspraak is van de Raad van State. Het is D66 echter nog niet duidelijk op welk onderdeel het volgens de provinciale beoordeling niet passend is binnen de oude PRV. Volgens de provincie is herplaatsing naar een ander bestaand bedrijf mogelijk. Geïnformeerd wordt of daarnaar is gezocht.

De heer Van Dorresteijn antwoordt dat de hervestiging op een bestaand agrarisch bedrijf in de visie van de Raad van State onvoldoende was onderbouwd. Dat is inmiddels met behulp van O-gen, Natuurmonumenten en beheerders van onroerend goed uitgewerkt in een rapport.

Voorts werd verbetering van de landbouwstructuur en het feit dat sprake is van grondgebonden landbouw in twijfel getrokken. Daar bestaat verschil van mening over, omdat het om rundvee gaat.

Mevrouw Broere heeft in de krant gelezen dat vertrek van de Insingerweg betekent dat het bedrijf niet meer met de koeien, voer en mest ruim 4 km heen en weer hoeft door het dorp en dat op de locatie Insingerweg ruimte ontstaat voor de bouw van 4 vrijstaande woningen. Geïnformeerd wordt of dit klopt.

De heer Van Dorresteijn bevestigt dit. De bouw van 4 vrijstaande woningen in de dure sector is de opbrengende factor om elders weer te kunnen stichten.

Mevrouw Broere informeert of de in het filmpje getoonde weg de route is die met de koeien, kalveren, mest en voer heen en weer moet worden gegaan.

De heer Van Dorresteijn antwoordt dat slechts de laatste 700 m vanaf de oude kerk is gefilmd. De kilometers daarvoor door de nieuwbouw is niet gefilmd; het betreft ruim 4 km.

De heer Germs informeert naar het benodigde bouwvlak aan de Peter van den Breemerweg om zowel de schuur als de woning te realiseren.

De heer Van Dorresteijn antwoordt dat het nu mogelijk is om tot 1,5 ha te gaan. Omdat het om een nieuw in te delen situatie gaat, is het logistiek mogelijk om het binnen 1 ha te houden.

Mevrouw Koelewijn merkt op dat het de Staten inmiddels bekend is dat het mogelijk is om een tijdelijk chalet in het buitengebied neer te zetten. Ter illustratie wijst zij op het buitengebied bij Bunschoten, waarover in de vorige vergadering vragen zijn gesteld.

Geïnformeerd wordt of het realiseren van een tijdelijke woning is overwogen.

De heer Van Dorresteijn antwoordt dat die mogelijkheid hem niet bekend is. Hij zou zich kunnen voorstellen dat van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt in afwachting van de realisatie van de definitieve woning.

Mevrouw Kotkamp merkt op dat het GroenLinks nog niet geheel duidelijk is waarom een en ander niet mogelijk is. Geïnformeerd wordt naar de kant van het verhaal van de provincie in deze, in de zin waar dit op stagneert.

De heer Van Leeuwen informeert of 1 ha bouwvlak inclusief opslag mest en voer is. Voorts informeert de SGP naar de grootte van het bouwvlak dat wordt achtergelaten.

De heer Van Dorresteijn bevestigt dat in totaal volstaan kan worden met 1 ha, omdat een en ander in de nieuwe situatie logistiek goed kan worden ingedeeld. Op de huidige vestiging wordt bijna 2500 m² gesloopt.

Mevrouw Hoek informeert waarom destijds geen gebruik is gemaakt van de mogelijkheid van uitplaatsing.

De heer Van Dorresteijn antwoordt dat dit niet mogelijk was omdat de boerderij, in tegenstelling tot de landerijen, niet in het ruilverkavelingsgebied stond.

De voorzitter bedankt de insprekers voor hun komst en inbreng. Zij stelt het College vervolgens in de gelegenheid om de vraag van GroenLinks te beantwoorden.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat het gaat om een uitermate complexe aangelegenheid, omdat er sprake is van veel regels, zowel op de bestaande- als op de toekomstige locatie. Algemeen beleid van de provincie is dat er geen nieuwbouw plaatsvindt van boerderijen, tenzij... Over het 'tenzij...' heeft de Raad van State zich duidelijk uitgesproken; dat is van toepassing als er in de nabijheid geen andere leegstaande boerderijen beschikbaar zijn/komen. Er komen nog steeds met regelmaat agrarische bedrijfsgebouwen vrij in de desbetreffende buurt. Dat is de voornaamste reden geweest, ook voor de Raad van State, om vast te stellen dat het plan niet voldoet aan het provinciaal beleid.

De provincie is niet op de hoogte van het feit dat er inmiddels een rapport zou zijn opgesteld, waaruit blijkt dat er in de buurt geen geschikte vrijkomende agrarische bedrijfsruimte is/komt. Spreker is derhalve benieuwd naar de inhoud van dat rapport, dat de inspreker in deze vergadering aanhaalt.

De heer Van Leeuwen informeert naar het standpunt van de provincie indien er inderdaad niets in de omgeving beschikbaar is.

Gedeputeerde Van den Berg wil daarop niet vooruitlopen. Zoals aangegeven betreft het een complexe kwestie dat in een breder ruimtelijk perspectief moet worden bekeken, mede in relatie tot zowel de vigerende- als de nieuwe PRS/PRV.

De voorzitter stelt de voorliggende Statenbrief vervolgens inhoudelijk aan de orde. Zij memoreert dat het Ontwerp PRS/PRV (herijking 2016) ter oriënterende bespreking is geagendeerd. De Staten hebben de mogelijkheid gehad technische vragen aan de voorkant te stellen; deze zijn verwerkt in een notitie die voor het weekend aan een ieder is toegestuurd. Zij verzoekt de commissie zich derhalve te beperken tot het stellen van politieke vragen.

Mevrouw Ens plaatst namens de VVD de volgende vragen en opmerkingen.

- Op sommige punten wordt enigszins voorgesorteerd op de Omgevingswet. De VVD had echter verwacht dat daarvan meer terug te zien zou zijn, in de zin van iets meer kwalitatieve afwegingskaders en iets minder strikte regels. Ter illustratie wijst zij op

het Detailhandelbeleid. De VVD hecht sterk aan decentraal wat kan, zoals het uitgangspunt is. Het wordt thans echter op het provinciale niveau ingestoken. De vraag is welke oplossingsruimte gemeenten in deze vooraf hebben voordat de provincie aan bod is. De formulering is nu erg strikt; geen toename. Indien een ondernemer vernieuwing dan wel verandering wil, is daarbij veelal enige uitbreiding betrokken; met deze formulering zou dat niet kunnen. In het kader van de kernrandzones wordt uitgebreid ingegaan op wat kwalitatief aan mogelijkheden aanwezig is. De VVD zou dat ten aanzien van het Detailhandelbeleid ook wat creatiever ingevuld willen zien.

- Duurzame Energie. In de Statenbrief staat dat gemeentelijk draagvlak een randvoorwaarde blijft voor het realiseren van locaties, hetgeen de VVD verheugt. In de tekst van de Structuurvisie zelf staat echter dat voor alle locaties geldt dat de provincie de voorkeur heeft voor realisatie met draagvlak bij het gemeentebestuur. Dat klinkt net iets anders. De VVD veronderstelt dat de formulering, zoals in de Statenbrief verwoord, wordt bedoeld. Hiervoor wordt aandacht gevraagd.
- Windenergie. De provincie moet, conform de landelijke afspraak, 65,5 Mw realiseren. In het stuk staat dat de ambitie van de provincie daar niet bij stopt. De VVD vindt dat een gewaagde uitspraak, omdat het tot nu toe al lastig blijkt te zijn om draagvlak te vinden voor de 65,5 Mw. Daarbij komt dat, indien de provincie ver boven de 65,5 Mw zou schieten, er wellicht ook ontwikkelingen zijn op het gebied van andere vormen van duurzame energie die dan de voorkeur hebben. Op grond van het vorenstaande pleit de VVD ervoor de desbetreffende zin te schrappen.
- Energieverbruik. De VVD heeft een technische vraag gesteld over de 10% energieverbruik in de provincie. Het antwoord neemt bij de VVD niet de indruk weg, dat het niet realistisch is. Wellicht dat een keer nader moet worden teruggekomen op de vraag in hoeverre die ambities voor 2020 haalbaar zijn. De VVD is er geen voorstander van in de PRS zaken op te nemen die uiteindelijk niet waargemaakt kunnen worden. Als een en ander bv. betekent dat veel meer op windenergie zou moeten worden ingezet, omdat daarvoor ruimtelijk in principe plek is, acht de VVD dat enigszins in tegenspraak met het aspect draagvlak.
- De VVD staat op het standpunt dat in Nederland sprake is van een goede landelijke wetgeving op het gebied van uitbreiding van agrarische bouwvlakken. Op grond daarvan behoeft de provincie in haar visie op dat gebied niet perse bovenwettelijke maatregelen aan de orde te stellen.

Mevrouw Koelwijn plaatst namens het CDA de volgende vragen en opmerkingen.

Duurzame Leefomgeving

- Bodemdaling en strengere eisen voor stikstof en ammoniak vormen steeds vaker een belemmering voor agrarische bedrijven in de provincie Utrecht. Omdat agrarische bedrijven een essentiële rol spelen in het behoud van het landelijk gebied, wil het CDA benadrukken dat de duurzame landbouw mogelijk moet blijven in de hele provincie. Het is belangrijk om nieuwe onduidelijkheid voor agrariërs te voorkomen, daar waar het om reeds gemaakte afspraken gaat. Deze afspraken, waarbij ook de landbouw- en natuurorganisaties zijn betrokken, kunnen niet zonder gevolgen zomaar worden opengebroken. Voor het CDA is het niet noodzakelijk om met extra bovenwettelijke maatregelen te komen, daar waar het om de bouwvlakken gaat voor intensieve veehouderij. Het CDA ziet daarbij overigens ook eventueel knelpunten ontstaan op het moment dat deze bedrijven een omslag willen maken naar biologische bedrijfsvoering. Dan is er juist meer ruimte nodig.

Duurzame Energie

- Het CDA erkent dat de provincie Utrecht zijn aandeel neemt in de nationale opgave voor de realisatie van duurzame energie uit het Energieakkoord. Daarbij vindt het CDA wel dat er moet worden vastgehouden aan de eerder vastgestelde locaties en ook het eerdergenoemde wattage van 65,5 Mw. Het CDA hecht er eveneens aan dat bewoners via coöperaties een sterkere rol krijgen.
- Het CDA is een voorstander van het medevruchtgebruik door omwonenden van windmolens of zonneparken. Het CDA is echter geen voorstander van zonneparken in het groen. Ook hier kan de bebouwde omgeving een belangrijke drager zijn.

Vitale Dorpen en Steden

- Het CDA kiest bewust voor het herstructureren en vitaliseren van bestaande wijken. Op grond daarvan wordt de ambitie ondersteund om tenminste tweederde van de te bouwen woningen binnenstedelijk te realiseren. Het CDA wijst echter ook op het volgende. In prognoses van het Planbureau voor de Leefomgeving wordt voorzien dat de vraag naar nieuwe woningen onevenredig over de provincie zal zijn verdeeld. Daar waar de vraag in Utrecht nog explodeert (tot 2025 een groei van 17,2%) neemt in de regio Amersfoort hoogst waarschijnlijk de vraag alweer af. In gemeenten met minder dan 100.000 inwoners daalt de behoefte zelfs met bijna 8%. Het is mogelijk om alles in en rond de stad Utrecht te centreren, maar er kan ook worden gekeken hoe de provincie de druk kan verdelen. Daarbij kan juist het verdelen van de woningbouwopgave helpen om voorzieningen in gebieden, die met krimp worden bedreigd, in stand te houden. Voor het CDA een belangrijk punt.
- Als het gaat om economische potentie, valt op dat de noordoostkant van de provincie kennelijk wordt vergeten, m.n. als het gaat om agrifood. Het CDA roept op om in deze verder te kijken dan de gemeente Utrechtse Heuvelrug.
- Leegstand als gevolg van grootschalige winkelcentra of weidewinkels buiten de kernen moet worden voorkomen. Het CDA staat op het standpunt dat de provincie Utrecht daarin een faciliterende- maar ook controlerende rol heeft richting de gemeenten. Daarbij is het wel van belang dat de provincie samen met de gemeenten daarin optrekt om alternatieven voor leegstaande winkelpanden te vinden.
- Het CDA mist in het voorstel schuifruimte voor het bedrijventerrein Woerden. Het CDA heeft begrepen dat in dat kader wel een aantal beloften is gedaan, maar deze vindt zij niet terug.

Dynamisch Landelijk Gebied

- Het CDA mist feitelijk het inzetten of de mogelijkheid om meer horeca toe te passen in recreatiegebieden. Voor het CDA een mogelijkheid om met name deze gebieden meer rendabel te exploiteren.
- Het is volgens het CDA niet verstandig om in de hele provincie nieuwe recreatiewoningen toe te staan. Het CDA pleit in deze voor de toepassing van een consistent terughoudend ruimtelijk beleid.

Implementatie PRS/PRS herijking

- Door de Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) is een opmerking gemaakt over de aanwezige kennis en capaciteit bij gemeenten daar waar het gaat om het ruimtelijk beleid. Het CDA deelt de zorg van de ARK en pleit voor aandacht daarvoor.

De heer Boerkamp geeft aan dat al een aantal opmerkingen van D66 is gemaakt. Namens D66 plaatst hij voorts de volgende vragen en opmerkingen.

- De formulering ten aanzien van duurzame energie wordt afwachtend geacht in de richting van de initiatieven. Gelet op de ambities van de provincie, zou in de tekst, wat

D66 betreft, een wat actievere rol mogen worden uitgesproken om die initiatieven ook van de grond te krijgen.

- In het kader van leegstaande agrarische gebouwen wordt vooral gesproken over slopen en niet over hergebruik van die gebouwen voor woningen, e.d. D66 ziet daarvoor zeker een functie weggelegd in het buitengebied.
- Citaat: "Als doorstromingsknelpunten op autowegen groot genoeg zijn, investeren wij mede in capaciteitsuitbreiding van het wegennet, vooral wanneer andere maatregelen voor een betere benutting van de infrastructuur of gedragsbeïnvloeding geen soulaas meer bieden." Het vorenstaande past niet in de tekst daarvoor, waarmee een nieuw criterium wordt gesuggereerd. Logischer zou zijn als pas in het wegennet wordt geïnvesteerd als andere criteria geen soulaas meer bieden. De tekst suggereert nu veel meer dan deze in de visie van D66 zo moeten doen. Hiervoor wordt aandacht gevraagd.
- Met betrekking tot de A12-zone is de bestaande tekst uit 2013 opgenomen, waarin staat dat hiervan pas na 2030 sprake zal zijn. D66 kan zich voorstellen dat in de denkwijze tot die tijd al wordt meegenomen hoe de provincie verder met dit gebied wil omgaan, in de zin dat daar geen maatregelen worden toegestaan die dat in de toekomst onmogelijk maken.

De heer Van Leeuwen deelt mede dat de SGP zich in grote lijnen aansluit bij de opmerkingen over de grootte van de agrarische bouwvlakken.

In algemene zin pleit de SGP bij dergelijke grote documenten voor een afzonderlijk inlegvel met wijzigingen; dat bevordert de leesbaarheid.

De heer De Kruijf deelt mede dat de opmerking van de PvdA meer de procedure dan de inhoud betreft. De PvdA heeft geworsteld met de rol van de Staten in deze fase. De Staten hebben eind vorig jaar hun inbreng kunnen hebben bij het Koersdocument. Dat is uitwerkt in een ontwerpvisie, die thans ter inzage ligt. Indien de behandeling in deze commissie tot iets leidt, is de vraag waarop diegenen die op de ontwerpvisie reageren hun zienswijze moeten baseren. Omgekeerd geldt hetzelfde, omdat de Staten de zienswijzen nog niet kennen.

In algemene zin pleit de PvdA ervoor dat de Staten dan wel voor de ter visielegging aan het woord komt, dan wel nadat de zienswijzen zijn ingediend en daarop door GS is gereageerd. De PvdA is voorstander van het laatste en zal derhalve inhoudelijk reageren op het moment dat over de zienswijzen en de nota van beantwoording wordt beschikt.

Mevrouw Hoek vestigt de aandacht op gebieden, die niet aan een vaste kern grenzen, maar uit ruimtelijk oogpunt wel kunnen worden aangemerkt als een enclave. 50PLUS doelt hierbij m.n. op een gebied met woonboten met een vaste ligplaats waarvoor aan land de nodige voorzieningen zijn getroffen, waardoor feitelijk sprake is van een soort buurtschap. Op de woonboten is echter de waterregelgeving van toepassing. Geïnformeerd wordt naar de mogelijkheid om een dergelijk gebied om te vormen tot een buurtschap met de daarvoor van toepassing zijnde regelgeving. Alles dat met woonboten te maken heeft is thans in het voorliggende stuk doorgestreept. 50PLUS geeft in overweging dit mee te nemen bij bebouwingsenclaves en linten.

De heer Kroon plaatst namens GroenLinks de volgende vragen en opmerkingen.

- Ten opzichte van de realisatie van duurzame energie en de enigszins afwachtende houding, sluit GroenLinks zich aan bij de vraag van D66 ter zake.
- In de PRS/PRV wordt de eis losgelaten om een integrale visie op te stellen bij de ontwikkeling in de kernrandzone. Dit wordt slechts nog aanbevolen, maar als

gemeenten het nu al niet zien zitten zal deze aanbeveling geen gehoor gaan geven. GroenLinks vreest dat met de huidige voorgestelde formulering er vooral ontwikkelingen plaats zullen gaan vinden die primair een ander belang dienen dan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit, terwijl dat het hoofddoel zou moeten zijn. Geïnformeerd wordt hoe het College denkt dat het doel van verbetering van de ruimtelijke kwaliteit met deze nieuwe regels toch het primaire doel blijft en niet de wens tot het mogelijk maken van ontwikkelingen binnen de kernrandzone. Voorts wordt verzocht aan te geven waar nu de voornaamste bottleneck zit voor gemeenten om een integrale visie op te stellen. De vraag is of dit primair financieel is, of dat er nog andere zaken spelen. Indien dit primair financieel is, is de vraag of ook te denken valt aan een bijdrage vanuit de provincie ten aanzien van het opstellen van een dergelijke visie, zodat de kosten toch dragelijker worden voor gemeenten en de gewenste kwaliteitverbetering kan worden gerealiseerd.

- Vanaf 1,5 ha bouwvlak gelden ter zake van de landbouw extra duurzaamheidseisen. Dat was al zo in de oude PRV. Geïnformeerd wordt wat de voor- en nadelen en effecten zouden zijn van het eveneens invoeren van deze eisen voor kleinere bouwblokken.
- De PRS/PRV stellen duidelijke eisen ten aanzien van grondgebondenheid in de landbouw en het verbod van omschakeling van een grondgebonden- naar een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf. Deze eisen zijn verder niet gewijzigd, hetgeen GroenLinks verheugt. Van haar lokale fracties verneemt GroenLinks echter dat de verwerking van deze eisen in bestemmingsplannen vaak tot een net iets ander resultaat leidt dan de provincie in de PRS/PRV beoogt. Zo wordt grondgebondenheid in bestemmingsplannen vaak wel hetzelfde gedefinieerd als in de PRV, maar wordt daarbij niet de toelichting toegevoegd dat er tot 2,5 ha sprake is van grondgebondenheid. Dit zorgt voor hele andere interpretaties van het begrip grondgebondenheid, waardoor melkveehouders in bestemmingsplannen de facto bestemd worden als grondgebonden, onafhankelijk van hoeveel grond of dieren zij hebben; vergunningen worden dus eigenlijk ook altijd verleend voor uitbreidingen of zij nu al dan niet grondgebonden zijn volgens de provinciale regelgeving. Geïnformeerd wordt hoe de provincie ervoor gaat zorgen dat gemeenten deze definitie en de bijbehorende toelichting wel juist overnemen in hun bestemmingsplannen en gemeenten uitbreidingen dus ook op de door de provincie gestelde gronden gaan toetsen.
- GroenLinks begrijpt de wens van gemeenten om ook gebruik te kunnen maken van experimenteerruimte à la Schalkwijk. GroenLinks staat hier in principe positief tegenover, maar is van mening dat hierin wel erg veel ruimte zit voor GS om hierover besluiten te nemen om die experimenteerruimte met gebieden aan te gaan. In principe is dat geen probleem, mits daarvoor duidelijke voorwaarden worden gesteld. Dat is echter enigszins in strijd met het idee van experimenteerruimte. GroenLinks kan zich voorstellen dat het duidelijker wordt geformuleerd in de zin dat er voorwaarden worden toegevoegd en het bij GS wordt gehouden dan wel dat de verantwoordelijkheid toch bij PS wordt neergelegd; wat GroenLinks betreft is het een van beiden.
- In de algemene beleidslijn verstedelijking is opgenomen dat maatschappelijke opgaven buiten de rode contour kunnen worden geaccommodeerd indien nodig en ruimtelijk aanvaardbaar. GroenLinks vindt de termen maatschappelijke opgave en ruimtelijk aanvaardbaar in deze wat vaag omschreven; voorts is onduidelijk wanneer dit nu precies aan de orde is. GroenLinks pleit ervoor dit duidelijker te definiëren en er tenminste ruimtelijke kwaliteit als voorwaarde aan toe te voegen. Geïnformeerd wordt

wanneer het College vindt dat er sprake is van een noodzakelijk maatschappelijke opgave, of deze ruimtelijk aanvaardbaar is en of het College bereid is om deze termen duidelijker te definiëren en ruimtelijke kwaliteit tenminste als voorwaarde toe te voegen.

- In een passage in de PRS ten aanzien van de Vinkeveense Plassen speelt de samenhang tussen recreatie en natuur als het gaat om o.a. de Legakkers. Verder wordt gesteld dat een vorm van saldobenadering hier een oplossing kan bieden. Geïnformeerd wordt wat daarmee precies wordt bedoeld.

Mevrouw Poppe geeft aan dat alle vragen van de SP inmiddels zijn gesteld.

Mevrouw Arissen memoreert dat de PvdD een groot aantal technische vragen heeft gesteld. In de beantwoording wordt veel informatie gegeven, hetgeen de PvdD verheugt. Zo wordt o.a. uitgelegd dat de natuur en de realisering daarvan van groot openbaar belang wordt geacht en dat er steeds onderbouwd moet worden waarom het belang van de ingreep op een bepaalde plek groter is dan het belang om natuur te realiseren. Hoewel er geen sluitende definitie is geformuleerd voor groot belang en hoe dit te wegen, is dit volgens de PvdD al wel een goed begin.

Overigens vindt de PvdD een belangrijke verbetering dat alleen grondgebonden landbouw mag uitbreiden tot 2,5 ha, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan; de intensieve veehouderij mag niet meer uitbreiden tot die grootte. Het is voor de PvdD nog niet optimaal. De doelstelling is nog steeds schaalvergroting in de landbouw en een bedrijf van 1,5 ha is in de visie van de PvdD al een megastal, maar dat verdere uitbreiding voor de intensieve veehouderij niet mogelijk is, is wel een verbetering en helpt de zgn. megamorfose van het landschap enigszins tegen te gaan. De PvdD staat op het standpunt dat ingezet zou moeten worden op verduurzaming en dus kleinschalige, biologische landbouw. Dat is in haar visie de enige manier om de landbouw echt toekomstbestendig te maken. Veehouders moeten bij die omschakeling naar biologisch worden geholpen. De PvdD sluit zich aan bij de vragen van GroenLinks over duurzaamheidseisen voor de kleine bouwvlakken in de veehouderij en de verantwoordelijkheid van GS ten aanzien van de experimenteerruimte.

Er zijn volgens de PvdD veel meer verbeteringen mogelijk, zoals een minimale afstand van woningen tot megastallen; een maximaal aantal dieren per bedrijf en op het gebied van dierenwelzijn het verder uitwerken van het verzorgingsbeginsel ten aanzien van bv. het verlagen van de risico's op zoönose (dier op mens overdraagbare bacteriën en virussen zoals Q-koorts); grotere veehouderijen hebben meer risico op infectieziekten en snelle verspreiding daarvan. Ook ten aanzien van het stimuleren van de biodiversiteit zijn nog vele belangrijke verbeteringen mogelijk. De PvdD zal hier in een later stadium nadere vragen over stellen en de benodigde input daartoe leveren.

Desgevraagd door heer Germis, antwoordt spreekster dat de PvdD geen definitie heeft voor een megastal. Het gaat met name om het aantal dieren. Het is belangrijk dat dieren hun natuurlijke gedrag kunnen uitoefenen, ook in de veehouderij. Nu is het vaak zo dat de dieren zich moeten aanpassen aan de stallen. De PvdD staat op het standpunt dat de huisvesting/de stallen moeten worden aangepast aan de dieren en de mate waarin ze hun gedrag op een natuurlijke wijze kunnen uitoefenen.

De heer Van Kranenburg geeft aan dat de meeste vragen en opmerkingen van de ChristenUnie inmiddels zijn gesteld/gemaakt. De ChristenUnie hecht eraan zich met name ook aan te sluiten bij het betoog van de PvdA met betrekking tot de status van de behandeling in deze fase.

Namens de ChristenUnie plaatst spreker voorts de volgende vragen en opmerkingen.

- In algemene zin wordt opgemerkt dat bij herhaling in stukken van GS verwijzingen naar het coalitieakkoord worden tegengekomen. De ChristenUnie wijst erop dat het coalitieakkoord geen formeel beleidsstuk van de Staten betreft, maar een aantal afspraken over voornemens tussen een beperkt aantal partijen binnen de Staten voor een bepaalde tijdsduur. Op grond hiervan wordt verzocht alle verwijzingen naar het coalitieakkoord uit deze stukken te verwijderen.
- In algemene zin wordt voorts opgemerkt dat de PRS een herijking blijkt te zijn en geen integrale herziening. De ChristenUnie betreurt nog steeds dat de Staten in meerderheid tegen een integrale herziening is en blijft steken in herijking van sectorale plannen. De ChristenUnie voelt zich in deze gesteund door de Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit.

Mevrouw Ens memoreert dat de Staten hiertoe in meerderheid hebben besloten in verband met de Omgevingset. De VVD vraagt zich met het oog daarop af of het niet zonde zou zijn van de energie om de PRS nu integraal te herzien.

De heer Van Kranenburg antwoordt dat de ChristenUnie de denklijn begrijpt, maar liever had gezien dat er nu al wat integraler was voorgesorteerd op de Omgevingswet.

- Het kennelijke criterium van draagvlak bij gemeenten in het kader van windenergie voor het behalen van de 65,5 Mw wordt betreurd.
- Het verheugt de ChristenUnie dat de motie ter zake van de Soester Eng is verwerkt, evenals de motie natuurcompensatiebank in het kader van Natuurbeleid 2.0.
- Rijnenburg wordt geen goede locatie geacht voor woningbouw. De vraag is of de A12-zone niet beter eerst kan worden aangepakt. Hierop zal te zijner tijd nader worden teruggekomen in het verdere debat over dit stuk.
- De voorstellen inzake leegstand zijn met belangstelling gelezen; de ChristenUnie is benieuwd naar de zienswijzen die daarop zullen komen.
- GroenLinks heeft een aantal opmerkingen gemaakt over de kernrandzones, waarbij de ChristenUnie zich aansluit.
- Met betrekking tot het schrappen van verwevinggebieden en bouwblokgroottes wordt afgewacht hoe deze voorstellen landen in met name de Gelderse Vallei, waar het mogelijkwerijs tot problemen gaat leiden. Op dit moment zijn de consequenties voor betrokkenen moeilijk te peilen.
- De ChristenUnie vraagt zich af of de provincie voldoende inzet op de aanpak en het voorkomen van bodemdaling in met name het Groene Hart. Op dit punt worden de zienswijzen afgewacht en zal hierop nader worden teruggekomen in het verdere debat over dit stuk.
- Tot slot wordt waardering uitgesproken voor de verhelderende antwoorden op de 104 technische vragen.

Mevrouw Broere merkt op dat de provincie in het kader van windenergie nu al veel moeite heeft om ver uit de buurt van woningen te blijven en dat het in de visie van de PVV bijna niet mogelijk is om de opgave te verwezenlijken. Op grond hiervan valt het de PVV tegen dat in de PRS/PRV met een looptijd tot 2028 nergens wordt gesproken over de ontwikkelingen op het gebied van andere vormen van duurzame energie, bv. gesmolten zoutcentrales die er naar verwachting eerder zullen zijn dan thoriumcentrales. De PVV voorspelt dat tegen die tijd geen windmolens meer zullen worden gebouwd en adviseert het College de ambitie in deze bij te stellen, zich extern te oriënteren waarop de provincie zou moeten gaan letten en in welke richting de koers zou moeten.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat het doel van de herijking met name het mogelijk maken van een beleidsneutrale overdracht naar de Omgevingswet is.

Hetgeen over het Detailhandelsbeleid is opgenomen, is een eerste aanzet. Er komt nog een nota Detailhandelbeleid, waarin aan de verdere uitwerking vorm zal worden gegeven. Het voorliggende stuk beperkt zich in deze tot de opmerking dat het Detailhandelbeleid nogal wat maatwerk zal vergen om daarin goed inzicht te krijgen. Het gaat vooral om het afgeven van enkele signalen rondom bv. de weidedetailhandel. In principe wordt geen uitbreiding van de detailhandel voorgestaan, omdat het probleem daarmee alleen maar groter wordt. Terecht wordt echter opgemerkt dat vanuit leefbaarheid of logistiek zou moeten worden bekeken of daaraan ruimte zou moeten worden geboden. Spreker kan zich voorstellen dat dit wellicht via een saldobenadering gebeurt.

Het faciliterende spoor zal via binnenstedelijke ontwikkeling en wonen gaan lopen. De provincie zal daaraan derhalve ook een bijdrage gaan leveren.

Dat in het kader van duurzaamheid draagvlak van belang is, is een punt dat eveneens in het coalitieakkoord is aangegeven. Indien dit niet als zodanig tot uiting komt in het voorliggende stuk, zal dat worden verduidelijkt.

Windenergie is nodig om de doelstellingen te halen. Op grond daarvan is aangegeven dat de provincie in uitnodigende zin de mogelijkheid van windmolens boven een ashoogte van 15 m wil stimuleren, omdat dit een substantiële bijdrage zal leveren; voorwaarde is wel dat dit niet conflicterend is met Rijks- of provinciaal beleid.

Opgenomen is dat de provincie niet per definitie stopt bij de landelijk afgesproken 65,5 Mw. De ambitie van de provincie ligt in ieder geval in tempo hoger dan het huidige tempo.

De 10% energieverbruik in de provincie Utrecht is in 2010 in het kader van de Ruimtelijke Visie vastgesteld. Dat is onverkort overgenomen in de vigerende PRS/PRV en het thans voorliggende stuk.

Met betrekking tot bovenwettelijke maatregelen ter zake van agrarische bouwvlakken, licht spreker toe dat de provincie 1,5 ha grond- en niet-grondgebonden landbouw toestaat. In het kader van een groei van een niet-grondgebonden bedrijf tot 2,5 ha zijn duidelijke criteria opgenomen. Maatgevend is dat sprake moet zijn van een verbetering ten opzichte van de bestaande wettelijke norm; dusdanig dat de betreffende uitbreiding een bijdrage levert aan de ontwikkeling van mens, dier en milieuvriendelijke landbouw.

Voor grondgebonden agrarische bedrijven is die doorgroei mogelijk, mits...; vervolgens staat een aantal criteria vermeld, waaraan moet worden voldaan. Dat zou een verbetering zijn voor de ruimtelijke kwaliteit. Er is een aantal mogelijkheden aangegeven dat landelijk is (w.o. voldoen aan de maatlat van duurzame veehouderij en de Stichting Milieukeur, het vergroten van de beschikbare ruimte per gehouden dier, een beter 'levensterrenstelsel' van de Dierenbescherming en een kleine hindercontour).

De provincie vraagt derhalve om meer te doen dan wettelijk noodzakelijk is als bedrijven groter willen groeien dan een normaal gezinsbedrijf.

Mevrouw Koelewijn memoreert dat aangegeven wordt dat in deze verbetering van de duurzame ontwikkeling wordt voorgestaan. Het is echter onmiskenbaar dat, indien wordt voorgestaan dieren meer ruimte te bieden, daarvoor een groter ruimtebeslag nodig is. Het CDA benadrukt dat het feitelijk op deze manier wel wordt tegengewerkt.

Gedeputeerde Van den Berg vervolgt dat ter zake van de landbouw keuzes zijn gemaakt, in de zin dat de provincie enigszins in zones is verdeeld. De landbouwreconstructiegebieden zitten daar niet meer in, omdat die wet niet meer bestaat. Voor zover mogelijk is hier en daar gelijkgeschakeld. Er zijn echter gebieden waar ervoor gekozen is een bepaalde functie (bv. natuur of recreatie) de doorslag te laten zijn.

Bodemdaling en stikstof zijn serieuze aangelegenheden. De provincie is in allerlei gesprekken en experimenteertafels bezig om daarnaar te kijken, in relatie tot het waterbeheer/-beleid in dezelfde bodemdalende polders.

Ter zake van zonneparken in het groen is hetzelfde gezegd als bij windmolens, t.w. uitnodigend. Dat betekent dat duurzame energie een plek zal moeten krijgen in de provincie met ruimtebeslag tot gevolg. Daar waar zonne- en windenergie mogelijk is, mits niet conflicterend met landelijk of provinciaal beleid, zal een ruimtelijke afweging moeten plaatsvinden. De provincie wil niet op voorhand aanwijzen waar dit al dan niet mogelijk is en/of tegenhouden. Dubbel ruimtegebruik is mogelijk een oplossing. Dat laat onverlet dat zonnepanelen op daken in eerste instantie de voorkeur hebben; de provincie kan daarop echter niet altijd sturen.

Terecht wordt opgemerkt dat het zoveel mogelijk binnenstedelijk realiseren van woningbouw permanent een discussie is bij het Planbureau voor de Leefomgeving. Het blijkt dat het nog altijd zo is dat er per saldo meer gezinnen in de steden blijven hangen en daar ook willen wonen. Dat zal spanning met zich meebrengen; vooral als de aanwezige locaties worden volgebouwd, omdat dit ongetwijfeld zal leiden tot veel omgevingsmanagement, waardoor vertraging kan optreden. De provincie is er echter geen voorstander van op grond hiervan weer over te gaan tot een soort gebundeld deconcentratiebeleid in de vorm van een Vinex in het klein.

Mevrouw Koelewijn merkt op dat het CDA in het stuk heeft gezocht naar aandacht voor krimp. Geconstateerd wordt dat dit nauwelijks wordt teruggevonden. Dat baart het CDA enigszins zorgen.

Gedeputeerde Van den Berg kan zich dat voorstellen. Voor 2013 – 2028 staan 68.000 woningen gepland. Of dat zal worden gehaald, is nog maar de vraag; zelfs bij een aantrekkende markt is het in Utrecht nog nooit gelukt om meer dan 5000 – 6000 woningen te realiseren. Dat zal derhalve nog wel wat voeten in aarde hebben. Er zal goed en zorgvuldig moeten worden bekeken of de provincie de krimpgebieden kan beslechten door daar woningbouw te realiseren en voorzieningen toe te voegen.

Mevrouw Koelewijn hecht eraan te benadrukken dat het niet over toevoegen, maar om het behouden van voorzieningen gaat. In de provincie Utrecht is juist sprake van een hele diffuse grens tussen stedelijk en niet stedelijk gebied.

Gedeputeerde Van den Berg vervolgt dat m.n. in het noordoosten van de provincie aandacht wordt gevraagd voor agrifood. In het stuk wordt aangegeven dat ook daar het een en ander gaande is. Spreker zal nagaan wat daarmee precies wordt bedoeld en komt hierop nader terug. De provincie wil niet alleen nu, maar ook in de toekomst weidewinkels voorkomen. Dat zal worden opgenomen in het Detailhandelbeleid, dat nog verder moet worden ingevuld.

Naar alternatieven voor leegstand wordt gekeken. Leegstand is in de meest brede zin van het woord gedefinieerd. Bekeken zal moeten worden of daarvoor alternatieven mogelijk zijn, evenals dat bij kantoren gebeurt.

Mevrouw Ens vraagt zich af of de discussies over leegstand en woningbouw niet integraler kan worden gezien, in de zin dat enerzijds de leegstand en anderzijds de krapte wat dichter bij elkaar worden gebracht in de provincie Utrecht.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat bij leegstand van kantoren al wordt gekeken naar mogelijkheden van het ombouwen tot woningen. Dat betreft een moeizame aangelegenheid, hetgeen vooral heeft te maken met de markt. Het College heeft de Statuten van de OMU gewijzigd om het ombouwen van kantoren naar woningen mogelijk te maken. Die discussie wordt ook gevoerd over mogelijkheden van tijdelijke woningen in het licht van de statushouders. Voorts zijn er gemeenten die in winkelgebieden winkelareaal in bestemmingsplannen wijzigen in woningen. De markt vraagt echter niet om het ombouwen tot woningen van solitaire kantoorgebouwen op een bedrijventerrein.

De provincie probeert dit gebiedsgericht aan te pakken om toekomstige bewoners het perspectief te geven van een woongebied. Dat zijn echter lastige trajecten.

Over de Woerdense problematiek is een passage opgenomen in de PRS. Er is mede op aandringen van de Staten een aantal gesprekken gevoerd. De discussie met het College over de interpretatie van de schuifruimte is nog niet afgerond.

Er wordt al gekeken naar horeca als drager bij functies in het landelijk gebied. Bij dagrecreatie wordt horeca expliciet genoemd als drager. Boven bepaalde aantallen wordt gesproken over bovenregionale dagrecreatie; in dat kader wordt ook een drager zoals horeca afgewogen. Punten die daarbij echter eveneens moeten worden afgewogen zijn de openingstijden van de horeca, of de horeca daadwerkelijk iets toevoegt, mobiliteitsvraagstukken w.o. verkeersaantrekkende werking en parkeren, en andere mogelijke vormen van overlast. De provincie er in principe geen voorstander van om nog meer recreatiewoningen toe te staan, maar het kan wel onder allerlei kwalitatieve condities; het wordt derhalve niet uitgesloten.

De zorg rondom de implementatiecapaciteit bij gemeenten wordt gedeeld. Dat speelt op vele fronten, w.o. bij de invulling van de kernrandzonevisies. Het vergt van kleinere gemeenten nogal wat inspanning om een integrale kernrandzonevisie op te stellen voor een kleine kwalitatieve verbetering van de overgang van rood naar groen. In juridische zin is overigens nog de vraag of de provincie dit van gemeenten mag vragen, omdat de uiteindelijke aanpassingen in een bestemmingsplan moeten worden vastgelegd.

In kwalitatieve zin heeft de provincie richting gemeenten wel wat richtlijnen aangegeven voor een kernrandzone. Daarmee is niet gezegd dat het eenduidig wordt opgeschreven. Het betekent ook iets voor de capaciteit van de provinciale afdeling als zij gemeenten permanent behulpzaam moet zijn bij het opstellen van een kernrandzonevisie. Dat is een punt van zorg, dat eveneens wordt gedeeld door de Adviseur voor de Ruimtelijke Kwaliteit. Een terechte zorg als het gaat om de ingewikkeldheid die soms wordt gevraagd bij de uitvoering van provinciaal beleid. Daarvoor is aandacht.

Met betrekking tot een actievere rol voor de duurzame energie, memoreert spreker te hebben aangegeven welke ruimte de provincie wil laten en welke stimuleringsmogelijkheden uitnodigend worden aangeboden.

Mevrouw Arissen memoreert dat het CDA een vraag stelde over de schaalvergroting in de landbouw. Daarbij werd aangegeven dat het CDA dit belangrijk vindt en daar ook voor de intensieve veehouderij op in wil blijven zetten. Echter, in 2015 gingen er tweemaal zoveel familiebedrijven in de veehouderij failliet dan het jaar daarvoor. Het CBS noemt dit het topje van de ijsberg, omdat vele veehouderijen in financiële problemen zitten. Geïnformeerd wordt of geconstateerd kan worden dat het CDA zich het lot van deze familiebedrijven niet aantrekt gezien het feit dat zij juist door deze schaalvergroting de concurrentie niet meer aankunnen en daardoor failliet gaan.

Mevrouw Koelwijn antwoordt dat het CDA oog heeft voor het feit dat deze bedrijven het door allerlei factoren heel moeilijk hebben. Het CDA heeft juist haar zorg uitgesproken om mogelijk te maken dat ook voor deze categorie bedrijven het bestaansrecht blijft behouden. Gedeputeerde Van den Berg vervolgt ter zake van de duurzame energie dat er, naast het eerder genoemde, ook enkele moties zijn aangenomen in de Staten, w.o. over de participatie, het mogelijk maken van windenergie en het leren van de windenergieproblematiek uit Houten. Dat zijn de instrumenten die worden ingezet. Tegelijkertijd wordt experimenteerruimte beoogd in het Science Park en Rijnsweerd, die nadrukkelijk hebben aangegeven energieneutraal te willen worden en aan de provincie hebben verzocht daarvoor de ruimte te bieden. In dat kader zou geothermie wellicht een mogelijkheid kunnen zijn. Daarover is de provincie ook in gesprek op deze locaties.

Ten aanzien van de vraag of in plaats van het slopen van leegstaande agrarische gebouwen daarin woningen zouden kunnen worden gerealiseerd, moet spreker voorzichtigheid

betrachten. De vraag is of de provincie de woningen wel op die leegstaande agrarische locaties wil hebben of liever dichterbij de kern. Spreker is wel met O-gen/RABO in gesprek om te kijken of niet op een breder niveau kan worden gekeken naar de leegstaande agrarische gebouwen en waar de provincie eventueel compensatie voor woningbouw zou willen toestaan.

Op de schriftelijke vraag ten aanzien van de doorstromingsknelpunten is geantwoord, dat aangesloten wordt op de Mobiliteitsvisie. Indien de tekst tot verwarring leidt, dient deze te worden aangepast conform hetgeen ter zake in de Mobiliteitsvisie staat.

Over de A12-zone is met de Stad Utrecht en de regionale gemeenten afgesproken dat dit een potentieel ontwikkelgebied is voor o.a. woningbouw; die afspraak staat nog steeds evenals de afspraak dat er geen maatregelen zullen worden genomen die deze afspraak op termijn zouden kunnen frustreren. Het tempo van de ontwikkeling laat de provincie vooralsnog bij de samenwerkende gemeenten.

Naast hetgeen spreker al heeft gezegd over het opstellen van kernrandzonevisies door gemeenten, merkt hij op dat de provincie heeft toegevoegd eventuele economische activiteiten in de kernrandzones toe te staan, weliswaar als drager. De bedoeling is dat gemeenten en de grotere steden een eventuele kernrandzonevisie maken, vanuit de opvatting dat er een ruimtelijke kwalitatieve verbetering moet plaatsvinden; daarbij zou een financiële drager nodig kunnen zijn, die bv. economisch van aard is.

De heer Kroon memoreert dat aangegeven wordt dat kleine gemeenten moeite hebben om een kernrandzonevisie op te stellen. Geïnformeerd wordt naar de oorzaak. De vraag is of dit niet met behulp van de provincie is op te lossen.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat ook de provincie een beperkte ambtelijke capaciteit heeft. Het is in eerste instantie aan de gemeenten om de ruimtelijke kwaliteit te borgen. Daar bieden de door de provincie opgestelde kwaliteitsrichtlijnen een handreiking voor. Zo mogelijk biedt de provincie hulp.

Ten aanzien van de 1,5 ha is een aantal eisen gesteld, waarvan duurzaamheid er een is. Ook voor kleinere bouwblokken geldt dat, als er nadere eisen worden gesteld aan de verruiming tot 1,5 ha, dit gebeurt in verhouding tot wat economisch haalbaar is voor de desbetreffende agrariër.

De heer Van Leeuwen zet in het kader van het al dan niet vergroten van het bouwvlak uiteen, dat de SGP van mening is dat stilstaan achteruitgaan is. Een groter bouwvlak zou derhalve juist onder bepaalde voorwaarden moeten worden gepromoot om de gezinsbedrijven een kans te geven om te blijven bestaan. In de beleving van de SGP moet de provincie daarin juist ruimhartig faciliteren en eventuele duurzaamheidsaspecten zwaar laten meewegen.

Mevrouw Arissen constateert dat de het CDA en de SGP voor de financiële problemen van de kleine familiebedrijven in de veehouderij een grotere schaalvergroting zien, terwijl de problemen juist zijn ontstaan door die schaalvergroting. De PvdD berijpt dit niet.

De heer Van Leeuwen betreurt, dat de PvdD het niet begrijpt. Juist een 'Partij voor de Dieren' zou dit in de visie van de SGP moeten promoten.

Gedeputeerde Van den Berg zegt toe te zullen nagaan of de toelichting ten aanzien van de eisen met betrekking tot grondgebondenheid in de landbouw correct in bestemmingsplannen wordt overgenomen. Spreker verzoekt concrete gevallen aan hem door te geven.

Vooraf is niet te bepalen en te regelen wat de experimenteerruimte zou moeten zijn. Verzocht wordt GS in deze vooralsnog het vertrouwen te geven.

De heer Kroon verzoekt de Staten daarover dan wel goed te informeren, zodat transparant en helder is wat er allemaal gebeurt en welke besluiten daar worden genomen.

Gedeputeerde Van den Berg zegt dit toe.

Op basis van criteria moet de ruimtelijke noodzakelijkheid of buiten de contour mag worden gebouwd worden aangetoond. Die ruimtelijke afweging wordt gezamenlijk met gemeenten

gemaakt. De provincie en gemeenten brengen in deze hun eigen kaders in. Op basis daarvan wordt de dialoog aangegaan.

Bij de Vinkeveense Plassen geldt de saldobenadering niet.

De heer Kroon memoreert dat in het stuk staat dat saldobenadering een oplossing kan zijn. GroenLinks vraagt zich af wat dat precies inhoudt in het geval van de Vinkeveense Plassen. Gedeputeerde Van den Berg zegt schriftelijke beantwoording toe.

Bestuurlijk gezien acht spreker de opmerking over de status van het coalitieakkoord terecht. Wellicht is een oplossing dat, in plaats van de verwijzing naar het coalitieakkoord, wordt aangegeven dat dit als een beleidsvoornemen wordt gezien.

De heer Van Kranenburg merkt op dat dit beleidsvoornemen dan wel zou moeten blijken uit een aan de Staten voorgelegd dan wel door hen vastgesteld stuk. De ChristenUnie begrijpt niet waarom naar het coalitieakkoord moet worden verwezen.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat deze intenties in het kader van het coalitieakkoord zijn afgesproken en thans als beleidsvoornemens worden geformuleerd. Het lijkt spreker niet gewenst die verwijzingen te verwijderen, omdat de herijking van de Structuurvisie met name daarop is gebaseerd. Uit bestuursrechtelijk oogpunt begrijpt spreker de opmerking van de ChristenUnie, omdat datgene dat in het coalitieakkoord staat geen vaststaand beleid betreft.

De heer Van Kranenburg begrijpt de wens van het College om deze richtingen te duiden. Op zich heeft de ChristenUnie daar ook geen moeite mee. Spreker zoekt echter naar een staatsrechtelijke zuivere variant. Hij kan zich voorstellen dat hierover nader wordt gebogen. Mevrouw Ens merkt op dat de Staten het beleid vaststellen in de PRS. In de PRS wordt niet verwezen naar het coalitieakkoord. Het is aan het College om daarin zaken te zetten, die uiteindelijk als nieuw beleid door de Staten worden vastgesteld. Spreekster ziet daar staatsrechtelijk geen beperking in.

De heer Van Kranenburg geeft aan dat de verwijzingen wel in de Statenbrief staan, die wat de ChristenUnie betreft deel uitmaakt van het voorstel als zodanig.

Gedeputeerde Van den Berg zegt toe zich nader over dit punt te zullen beraden.

De gemeente Utrecht heeft nadrukkelijk aangegeven dat Rijnenburg de eerstkomende tien jaar niet aan bod komt. Dat is nagenoeg de looptijd van deze PRS/PRV. In dat licht is door de provincie aangegeven dat het gebied een goede locatie zou kunnen zijn voor een pauzelandschap en/of energielandschap.

De provincie staat open voor ontwikkelingen in de techniek van alternatieve duurzame energievormen. Op verschillende plekken is aangegeven dat dit, naast windmolens en zonnepanelen, bv. ook geothermie of biomassa zou kunnen zijn. Wat de provincie betreft zal het èn èn moeten zijn om de geformuleerde doelstelling te kunnen halen. Wel heeft het College aangegeven op dit moment geen heil te zien in de thoriumreactor.

Mevrouw Ens memoreert in eerste termijn te hebben geconstateerd dat in de Statenbrief over draagvlak letterlijk iets anders staat dan in de Structuurvisie.

Gedeputeerde Van den Berg zegt toe hiernaar te zullen kijken en de correcte omschrijving, zoals verwoord in het coalitieakkoord, in de PRS/PRV te zullen opnemen. Hij zal dit als beleidsvoornemen inbrengen.

Mevrouw Hoek memoreert haar vraag over de woonboten in relatie tot het oprichten van een buurtschap.

Gedeputeerde Van den Berg zegt schriftelijke beantwoording toe.

De heer De Kruijf roept, onder verwijzing naar zijn opmerking in eerste termijn, nogmaals op om te komen tot een zuivere procedure ten aanzien van dergelijke stukken. De PvdA is er

voorzitter van geen inhoudelijke discussie te voeren over een stuk dat ter inzage ligt, maar daarmee te wachten totdat wordt beschikt over de zienswijzen en de nota van beantwoording.

De voorzitter rond de discussie af, met de conclusie dat dit onderwerp in november terugkomt.

Spreekster maakt vervolgens van deze gelegenheid gebruik om de aandacht te vestigen op het feit dat de heer Thonon vandaag voor de laatste keer de voorzittershamer zal overnemen; hij vertrekt voor een jaar op wereldreis met zijn gezin.

Ook de heer Bok is vandaag voor het laatst als griffier aanwezig; hij verlaat de Griffie met ingang van 1 juli.

Spreekster bedankt beiden voor de zeer prettige samenwerking.

3 GROEN

3.1 Statenbrief Koersdocument Nieuwe Wet natuurbescherming

De voorzitter, de heer Thonon, memoreert dat dit document na vaststelling door GS direct naar de Staten is verzonden om hun vragen via een schriftelijke consultatieronde te stellen. Deze zijn verwerkt in een notitie, die voor het weekend aan de commissie is toegezonden. Daarmee is een groot deel van de beeldvormende fase doorlopen. Verzocht wordt het voorliggende document oordeelsvormend te bespreken. In het najaar zal het Statenvoorstel nieuwe Wet Natuurbescherming in de commissie worden besproken en in december ter vaststelling in PS worden aangeboden.

De heer Ubaghs plaatst namens de PVV de volgende vragen en opmerkingen.

- Aangegeven wordt dat de wet hoogstwaarschijnlijk per 1 januari 2017 in werking treedt (blz. 1). Geïnformeerd wordt of al duidelijk is wanneer deze datum definitief bekend wordt.
- Er zijn soortbeschermingbepalingen opgesteld. Geïnformeerd wordt of er richtlijnen zijn op grond waarvan daarvan kan worden afgeweken.
- Circa anderhalf jaar geleden heeft een bijeenkomst plaatsgevonden waarin is aangegeven dat compensatie mogelijk wordt door andere soorten bv. hei in plaats van bos. Indien dat het geval is, is de vraag hoe dit zich verhoudt tot het gegeven dat ontheffing van de herplantplicht alleen bij uitzondering mogelijk is. Voorts is de vraag of het wel rijmt met pijler 5, doelstelling 5.
- Voor iedere soort kan een soortenmanagementplan worden opgesteld. Er zijn meer dan 500 soorten. De PVV veronderstelt dat het niet de bedoeling is om meer dan 500 soortenmanagementplannen op te stellen.
- Geïnformeerd wordt naar de relatie tussen de Natuurschoonwet en de Belastingdienst (blz. 14).
- In het Koersdocument wordt gesproken over co-/medefinanciering. Geïnformeerd wordt of bedrijven hiertoe kunnen worden verplicht.
- Bij vergunningverlening staat bij scenario 1, dat de WMB mogelijk verplicht wordt aangehaakt bij de Wabo. Geïnformeerd wordt waarom dat nu mogelijk wordt gemaakt, terwijl dit straks conform de Omgevingswet niet meer hoeft.
- De insteek is, dat de RUD namens de gemeenten zal gaan optreden. Geïnformeerd wordt of dit eveneens geldt voor de gemeenten, die nu van de ODRU gebruik maken. Indien dat het geval is, is de vraag of daarover geen extra afspraken moeten worden gemaakt.

De voorzitter acht een aantal vragen van technische aard.

Gedeputeerde Krol zet desgevraagd uiteen zich op verzoek van de voorzitter te zullen beperken tot beantwoording van de vragen 5 t/m 8; de overige vragen zullen schriftelijk worden beantwoord.

De heer Ubaghs deelt de mening van de voorzitter niet, maar geeft aan zich hierbij neer te leggen.

De heer De Kruijf deelt mede dat de PvdA de voorstellen afdoende acht om aan de centrale doelstelling van de Wet Natuurbescherming te kunnen voldoen.

Namens de PvdA plaatst spreker vervolgens de volgende vragen en opmerkingen.

- De PvdA beveelt de brief van de natuurorganisaties onder de aandacht van het College aan. Hierin staat een aantal behartenswaardige zaken, w.o. over stilte en duister, maar ook over bemesting rondom Natura 2000 gebieden. Kortom, punten die de PvdA zeker zal meenemen bij de bespreking in het najaar.
- Met betrekking tot de Faunabeheereenheid (FBE) kan de PvdA zich vinden in de zetelverdeling. De PvdA plaatst een kanttekening bij het feit dat de voorzitter van de FBE uiteindelijk bepaalt wie de zetels gaan bezetten.
Mevrouw Kotkamp wijst erop dat niet de natuurbeschermingsorganisaties een plek in het bestuur van de FBE krijgen, maar maatschappelijke relevante organisaties. Spreekster komt hierop nader terug in haar betoog, maar hecht aan helderheid in deze. De heer De Kruijf beaamt het vorenstaande. De nota van Nauta is op dat punt ook helder. Hij geeft aan te hebben geciteerd uit het voorstel, waarin wordt gesproken over natuurbeschermers.
- De verandering zou in de visie van de PvdA veel breder moeten zijn dan alleen de FBE. In deze wordt o.a. gewezen op de wildbeheereenheden (WBE's). Daarop wordt ook gedoeld, maar die zou ook wellicht ingrijpender moeten zijn dan thans wordt gesuggereerd, waarvoor de PvdA pleit.
- Met betrekking tot de procedure, wordt opgemerkt dat het voorliggende stuk kan worden aangemerkt als een startnotitie. Er wordt gevraagd om de opvattingen van PS. Er zou echter ook kunnen worden gevraagd om een uitspraak van PS, waarmee het een Statenvoorstel zou kunnen zijn. Dat zou de voorkeur van de PvdA hebben gehad. De PvdA staat op het standpunt dat startdocumenten per definitie ter besluitvorming in de Staten zouden moeten voorliggen. De PvdA vraagt hiervoor aandacht bij het College en het Presidium.

Mevrouw Dorrestijn memoreert dat er met de decentralisatie van de Wet Natuurbescherming en alles dat daarbij komt een grote opgave ligt. Het verheugt het CDA dat de provincie dat op een goede manier voortvarend oppakt.

Het is echter soms ingewikkeld om te doorzien wat de rol van de Staten daarin is. Het CDA heeft daarover vragen gesteld en sluit zich in deze aan bij het betoog van de PvdA ter zake. Een duidelijke rol van PS is belangrijk.

Feitelijk moeten de Staten antwoord geven op de vraag of zij de inhoud voldoende en afdoende vinden om het centrale doel van de WNB, versterking en duurzame benutting van de biodiversiteit, te kunnen realiseren. Dat is een ingewikkelde vraag om te beantwoorden. Vinden de Staten het genoeg; vinden zij de maatregelen passend of te groot; vinden zij het wellicht teveel gelet op de financiën; had er misschien gewoekerd moeten worden met het budget dat beschikbaar was voor deze decentralisatie? Daar kan allemaal wat van gevonden worden.

Het CDA acht van belang dat andere maatschappelijke organisaties en gemeenten daar ook wat van vinden en is op grond daarvan blij met het advies van de natuurorganisaties. Het CDA had graag gezien dat ook de andere grondbezitters, evenals de agrarische sector,

een advies hadden afgegeven, omdat er nogal wat gebeurt met het agrarisch natuurbeheer. Die hebben nog niet aan tafel gezeten. Dat geldt ook voor LTO, een belangrijke partner. Het CDA betreurt dit. Geïnformeerd wordt waarom dat niet is gebeurd.

Mevrouw Kotkamp geeft aan dat GroenLinks daar ook mee heeft geworsteld, omdat in het stuk op een paar plekken over verschillende partners wordt gesproken. GroenLinks heeft daarover een technische vraag gesteld, maar daarop niet een helder antwoord gekregen. Geïnformeerd wordt op basis waarvan het CDA meent dat er niet met agrarische natuurbeheerders, landbezitters en andere relevante organisaties is gesproken. GroenLinks kreeg juist de indruk, dat dit wel was gebeurd.

Mevrouw Dorrestijn licht toe die indruk te hebben gekregen door de beantwoording van de vraag die het CDA hierover heeft gesteld, waarin staat met welke partners wel om tafel is gezeten. Voorts werd het CDA met name getriiggerd door de laatste zin, waarin staat dat de route vooral wordt bepaald door het korte tijdspad. Op grond daarvan wordt verzocht om een nadere toelichting.

Het CDA is op zoek naar een goed evenwicht tussen ecologie en economie. In het antwoord op de technische vraag staat wel dat dit is gebeurd. In het antwoord op vraag 65 ziet het CDA echter geen evenwicht van economie en ecologie, tenminste niet in de zin van wat het CDA daarmee bedoelt.

Het CDA heeft, in het kader van handhaving, gevraagd of er wat meer in stimulerende maatregelen, andere mogelijkheden, beloning kan worden gedacht. Geantwoord is dat er op basis van verschillende onderzoeken wordt geconstateerd dat de effectiviteit van bescherming wordt belemmerd door een tekort aan handhaving. Verzocht wordt om een nadere toelichting ten aanzien van de onderzoeken.

Met betrekking tot de houtopstanden wordt enerzijds de keuze vermeld dat in het buitengebied compensatie niet verplicht is; anderzijds wordt een voorstel gedaan om die compensatie wel verplicht te stellen. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

Aangegeven wordt dat voor het actieve soortenbeleid in de soortenbeschermingsgebieden binnen het akkoord rekening is gehouden met een extra financiële impuls voor het nemen van extra maatregelen. Het CDA vraagt zich af of dat allemaal op die manier nodig is.

Het CDA maakt zich zorgen over de effecten op het agrarisch natuurbeheer. De vraag is of de afspraken, die in het verleden zijn gemaakt, opnieuw moeten worden gemaakt. Het CDA vraagt zich eveneens af of er grensoverschrijdend wordt gekeken naar m.n. weidevogelbescherming. Ter illustratie wordt gewezen op Bunschoten, waar een gebied is ingetekend. Het is bekend dat aan de andere kant, in Gelderland, ook agrarisch natuurbeheer plaatsvindt in het kader van de weidevogelbescherming. Het lijkt thans alsof het bij de grens ophoudt. Dat geeft een wat vreemd beeld. Verzocht wordt dat meer bij elkaar te betrekken.

Indien meer wordt gedaan om de biodiversiteit te beschermen, meer soorten, dan is er wellicht sprake van meer schade. Indien wordt gesteld dat het binnen hetzelfde schadebedrag dient te worden opgelost, plaatst het CDA daarbij een kanttekening. Indien de provincie de keuze maakt meer in stand te willen houden en de soorten zorgen voor schade, dan moet dat worden opgelost, in de zin dat aan diegene die daarvan schade ondervinden een passende compensatie wordt verstrekt.

Mevrouw Kotkamp zet uiteen dat GroenLinks blij is met het Koersdocument. Ondanks het feit dat de rol van de Staten wellicht niet geheel duidelijk is, verheugt het GroenLinks in de gelegenheid te worden gesteld om in een vroeg stadium hierin mee te denken en een visie te geven. Waardering wordt uitgesproken voor de snelle beantwoording van alle technische vragen.

Spreekster plaatst namens GroenLinks vervolgens de volgende vragen en opmerkingen.

- Er wordt een paar keer gesteld dat een aantal maatregelen niet kan omdat het ingaat tegen de landelijke wetgeving. GroenLinks heeft bij een aantal andere provincies echter gezien dat moties zijn aangenomen, die zich op hetzelfde terrein als de vragen van GroenLinks afspeelden, waarbij niet werd aangegeven dat het niet zou kunnen. Een voorbeeld is het beperken van jacht in Natura 2000 gebieden. GroenLinks meent dat de provincie Limburg hierover een motie heeft aangenomen, waarvan de uitvoering beleidsmatig wordt voorbereid. Geïnformeerd wordt waarom de provincie Utrecht denkt dat dit niet zou kunnen. Een ander voorbeeld is de aanhaakplicht. Als de Omgevingswet ingaat, vindt er niet automatisch een check plaats op de Wet Natuurbescherming. Geïnformeerd wordt naar de juridische ruimte om daar toch creatief mee om te gaan. GroenLinks is van mening dat het zowel de impact van de Omgevingswet als van de Wet Natuurbescherming kan vergroten als dit integraal wordt aangepakt. Die aanhaakplicht zorgt voor een veel integralere benadering. GroenLinks zou het een gemiste kans vinden als dat niet op die manier zou kunnen worden opgepakt.
 - Uit de beantwoording blijkt voorts dat er nog een aantal zaken moet worden uitgezocht of wellicht maatwerk zou moeten zijn. GroenLinks hecht eraan mee te geven, dat behoefte bestaat aan het zichtbaar krijgen van heldere afwegingskaders, m.n. dat helder is op basis waarvan bepaalde besluiten worden genomen en hoe dat wordt afgewogen. Een voorbeeld daarvan is de reeënbescherming. GroenLinks pleit voor een helder stroomdiagram ter zake van het afschot, maar ook ten aanzien van de subsidieverlening. Gelet op de complexiteit, acht GroenLinks transparantie en helderheid hierin van belang.
 - Dat gaat voor een deel ook over hoe de Faunabeheereenheid en de Wildbeheereenheden werken. Tot nu toe heeft GroenLinks dit nog steeds niet geheel doorgrond. In deze wordt aangesloten bij het betoog van de PvdA. In het ontvangen advies van Nauta Dutilh en Federatie Particulier Grondbezit wordt een aantal interessante punten aangestipt. GroenLinks is het eens met de PvdA dat, voor wat betreft het structureren van m.n. de wildbeheereenheden, verder nagedacht zou kunnen worden hoe dat anders vorm zou kunnen krijgen; in het huidige Koersdocument wordt het redelijk traditioneel ingevuld.
 - GroenLinks maakt zich zorgen over de afname in bescherming van m.n. vogels. De nadruk ligt sterk op instandhouding van het soort en soortenbescherming in het algemeen, waardoor individuele vogels enigszins ‘vogelvrij’ lijken te zijn. Verstoring voor bv. individuele dieren, als het gaat om verstoring die geen bedreiging voor de instandhouding van het soort oplevert, wordt in feite niet als dusdanig gezien. GroenLinks vindt dat een ernstige verslechtering. De zorgplicht is er, maar indien wordt gekeken naar maatschappelijk draagvlak bij festivals is dat nu net het punt waarover vaak wordt gestruikeld. GroenLinks informeert of er ruimte is om hieraan iets meer te doen en ook om meer op individuele dierenbescherming te zitten dan alleen maar op soortenbescherming. Op grond van het vorenstaande reageert spreekster wat scherp op natuurbeschermende organisaties in het FBE, omdat natuurbescherming niet per definitie hetzelfde is als dierenbescherming. GroenLinks is er voorstander van als een organisatie zoals de dierenbescherming daarin ook een rol zou kunnen krijgen. Het continue spanningsveld tussen dierbescherming, natuurbescherming en andere belangenbescherming in een FBE zou GroenLinks bij uitstek een interessante discussie vinden.
- De heer De Kruijf deelt mede dat de PvdA dit ondersteunt.
- Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van mevrouw Dorrestijn, licht mevrouw Kotkamp toe dat de Dierenbescherming zeker zitting wil nemen in de FBE;

een probleem vormt echter de bemensing. Het gaat om minimaal twaalf FBE's en er zijn echt professionals nodig, hetgeen een knelpunt is.

- Doorgaand op de soortenbescherming, de soorten gebiedsbescherming en soortenmanagementplannen, heeft GroenLinks zorg over het feit dat het allemaal de maakbaarheid van de natuur lijkt te impliceren. GroenLinks is er voorstander van gebieden goed te beschermen waar beschermende soorten/minder beschermde soorten voorkomen, maar in haar visie dient voorzichtigheid te worden betracht bij het afschrijven van gebieden waar dat niet gebeurt/zou hoeven te gebeuren. Dit punt is ook ingebracht door de gezamenlijke natuurorganisaties. De vraag is gesteld wat er gebeurt met gebieden die potentieel interessant kunnen zijn; hoe dat wordt gemonitord en of daar al een beeld bij is. GroenLinks zoekt in deze naar een bepaalde mate van flexibiliteit waarmee spontane natuur ook nog een plek kan krijgen.
- In pijler 4, doel 1 gaat het over het onder de aandacht brengen van de economische waarde van natuur. Enerzijds is het goed om het belang van natuur onder de aandacht te brengen. In de economische waarde vindt GroenLinks echter een risico zitten. Zij is benieuwd naar de berekenmodellen. GroenLinks is er geen voorstander van om zaken in alle gevallen in termen van economische waarde te duiden, met name als het gaat om zaken die minder grijpbaar zijn.

Desgevraagd door de heer Germs, onderschrijft spreekster het belang van verbinding tussen economie en ecologie, m.n. als het gaat om de verdienmodellen i.c. financieringsmodellen. Het gaat GroenLinks meer om hetgeen onder pijler 4, doel 1 staat. Daarin gaat het niet zozeer om het financieren van natuur, draagvlak creëren voor natuur, betrokkenheid van bedrijven; daarvan is GroenLinks een voorstander. GroenLinks begrijpt ook dat er in een land als Nederland voor natuur geld moet komen. Zij vindt het tot op zekere hoogte echter een taak van de overheid om juist die kwetsbaarheid en het belang van de natuur buiten economische termen te definiëren. GroenLinks is niet tegen cofinanciering, mits het niet ten koste gaat van ecologische waarden. Om het puur in termen van economische waarde te duiden vindt GroenLinks een versmalling en een risico waarmee vele belangrijke zaken worden gemist. Mevrouw Arissen deelt mede dat de nieuwe Wet Natuurbescherming volgens de PvdD niet veel goeds bevat. Wel goed is echter, dat het woordje 'intrinsieke waarde' is toegevoegd. Dat wil zeggen dat de natuur waarde heeft van zichzelf, los van de economische waarde die daaraan eventueel zou kunnen worden toegekend. Dat vindt de PvdD een zeer belangrijke aanvulling.

Mevrouw Kotkamp beaamt dit.

GroenLinks pleit ervoor in termen van financierings- in plaats van verdienmodellen te spreken, omdat het anders lijkt alsof er verdiend moet worden aan de natuur buiten het doel voor de natuur zelf.

De heer Germs zet uiteen dat de VVD op hoofdlijnen content is met de inhoud van het voorliggende document. Wat de VVD betreft is dit een maximum variant, dat zij niet verder zou willen aanscherpen in de zin van meer bemoeienis. Het bemoedigt de VVD dat ook GroenLinks niet overal wil ingrijpen; niet alles is maakbaar.

In de visie van de VVD is in het voorliggende stuk onderbouwd wat op grond van de wet moet en deze koers is voor de VVD begaanbaar. De VVD is er voorstander van het document in deze vorm ter inspraak voor te leggen aan alle belanghebbende partijen en het op basis daarvan in een volgend fase weer aan de Staten voor te leggen.

De heer De Kruijf verzoekt om een nadere toelichting ten aanzien van het begrip maximale variant. Als blijkt dat het pakket maatregelen om het centrale doel, biodiversiteit, te bereiken

niet werkt, zal in de visie van de PVDA toch gezocht moeten worden naar aanvullende maatregelen om dat centrale doel wel te bereiken.

De heer Germs antwoordt dat, indien wordt uitgevoerd wat in het voorliggende stuk staat, het in de visie van de VVD in de provincie Utrecht goed wordt gedaan; dat is voldoende. Over biodiversiteit wordt verschillend gedacht. Indien ver in de tijd wordt teruggegaan zijn veel soorten verdwenen, maar minder ver in de tijd is er weer een aantal soorten bijgekomen. De VVD vraagt zich af hoe dat moet worden bepaald en gemeten. Wat thans voorligt is voor de VVD een begaanbare weg, waarop ook niet overal behoeft te worden gehandhaafd.

De heer De Heer wijst erop dat een en ander wel is te meten en er veel is te doen. Ter illustratie wijst hij op de wilde bijen. In het Koersdocument staat niets over de wilde bijen; ze staan zelfs niet op de aandachtsoortenlijst.

De heer Germs zet uiteen dat hem uit een excursie bij Natuurmonumenten is gebleken dat de verschillende leefmilieus in het kader van de bijen (wilde bij, honingbij) volop aandacht krijgen bij deze organisatie.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van mevrouw Kotkamp, antwoordt spreker dat de VVD het Koersdocument onderschrijft en daarmee derhalve eveneens de handhaving die daarin wordt omschreven.

Mevrouw Hoek spreekt haar waardering uit voor het voorliggende document, waarover in het najaar nogmaals uitgebreid zal worden gesproken. Het verheugt 50PLUS dat een aantal zaken wordt geharmoniseerd, omdat dit een en ander overzichtelijker maakt.

Namens 50PLUS plaatst spreekster vervolgens de volgende vragen en opmerkingen.

- Zorg wordt geuit over de Wildbeheereenheden; de 28000 leden in het hele land vallen onder 300 organisaties. Het Koersdocument heeft op zich geen financiële consequenties. 50PLUS verzoekt in overweging te nemen om, indien in opdracht beheer wordt uitgevoerd, hier ook iets tegenover te stellen. Dat schijnt op dit moment nauwelijks tot niet het geval te zijn.

Mevrouw Arissen informeert naar het standpunt van 50PLUS omtrent jacht.

Mevrouw Hoek antwoordt dat 50PLUS tegen genotjacht is. Ook de jacht ten behoeve van beheer ziet 50PLUS liever niet, maar op dit moment is de balans zoek, op grond waarvan het noodzakelijk is middelen in te zetten. Zodra de balans er weer is, is 50PLUS er voorstander van ervoor te zorgen dat het niet meer uit de hand loopt.

- 50PLUS constateert dat voorgestaan wordt steeds meer zaken te doen met agrariërs die aangesloten zijn bij collectieven. Dit tast feitelijk de bedrijfsvoering van individuele ondernemers aan die ook goed aan beheer doen, maar niet bij een collectief zijn aangesloten. 50PLUS vraagt in deze aandacht voor de vrijheid van ondernemen.
- 50PLUS constateert een tegenstrijdigheid tussen het beheer van natuur (tegengaan van versnippering, verbindingen) en de aanleg van wegen.

De heer Overkleeft spreekt, namens D66, zijn waardering uit voor het voorliggende stuk en de uitgebreide beantwoording op de technische vragen. D66 kan zich vinden in de lijn van het document. D66 vraagt zich wel af of, als de gebiedsgerichte aanpak duidelijk is en het stelsel van handhaving vorm heeft gekregen, het binnen de huidige budgettaire beperkingen haalbaar zal zijn.

Er wordt nogal ingezet op natuur inclusief landbouw. Hoe dat er precies uit moet gaan zien, is echter nog niet duidelijk. D66 kan zich voorstellen dat over de concrete vormgeving nog een keer nader van gedachten wordt gewisseld.

Namens D66 plaatst spreker vervolgens de volgende vragen en opmerkingen.

- In de nota van beantwoording wordt gesteld dat de door het Rijk aangereikte rode lijsten hier en daar gedateerd zijn en dat het Rijk nadenkt over actualisatie daarvan. D66 verzoekt het College het Rijk op te roepen spoedig met de actualisatie te komen, omdat de provincie die nodig heeft om haar eigen lijsten samen te stellen. Geïnformeerd wordt hoe de provincie de lijsten in hun gedateerde vorm in de tussentijd toetst aan de actualiteit in de provincie Utrecht.
- Vorige week is in de Tweede Kamer een motie aangenomen over vrijstelling van bemesting in Natura 2000 gebied. Die vrijstelling was er en blijft. Geïnformeerd wordt of de landelijke vrijstellingmogelijkheid niet indruist tegen de huidige provinciale taak als het gaat om natuurbescherming. Voorts is de vraag wat voor andere maatregelen er getroffen kunnen worden op het moment dat die vrijstelling inderdaad schade berokkent. Geïnformeerd wordt of er binnen de door Brussel gestelde eisen aan bescherming van Natura 2000 gebied überhaupt ruimte is voor de vrijstelling.
- Gesteld wordt dat het Rijk nog geen invasieve exoten heeft aangewezen. Geïnformeerd wordt of dit het doel van de provincie in de weg kan staan. Voorts is de vraag of het College met het Rijk in gesprek is over de stand van zaken.

Mevrouw Arissen benadrukt namens de PvdD dat de bescherming van de Nederlandse natuur en de in het wild levende dieren fors achteruitgaan met de komst van deze nieuwe Wet Natuurbescherming. De PvdD vindt dat de verkeerde koers wordt gevaren in het voorliggende Koersdocument ten behoeve van de implementatie van de nieuwe Wet Natuurbescherming. In de schriftelijke voorronde heeft de PvdD technische vragen kunnen stellen. Uit de beantwoording trekt de PvdD echter de conclusie dat er voor de Staten in dit stadium zeer weinig invloed mogelijk is. De schriftelijke voorronde is blijkbaar louter informierend en niet inventariserend, zoals was gevraagd. De PvdD heeft daarom weinig vertrouwen in de gekozen koers. De PvdD zal in de aanloop naar de definitieve versie en de besluitvorming in PS de andere fracties van wat meer objectieve informatie voorzien. Verder kunnen GS zich verheugen op de vele amendementen die de PvdD gaat indienen op de definitieve versie, de uitwerking van de implementatie en het uiteindelijke Statenvoorstel.

Mevrouw Poppe deelt mede dat al veel vragen en opmerkingen van de SP zijn gesteld/gemaakt. Zij vestigt, in aanvulling daarop, de aandacht op het natuurnetwerk. Een te compenseren stuk in het natuurnetwerk moet even groot zijn en aansluiten op het natuurnetwerk. Het stuk dat wordt weggehaald is echter natuur waar beesten/planten leven en van alles gebeurt. Het nieuwe stukje is helemaal kaal en het zal derhalve jaren duren voordat dit dezelfde waarde heeft. De vraag is hoe het College dan kan zeggen dat sprake is van een versnelling.

De heer De Heer spreekt, namens de ChristenUnie, waardering uit voor het voorliggende Koersdocument, waarin zij zich in grote lijnen kan vinden. Het verheugt de ChristenUnie, dat de motie over de natuurcompensatiebank zorgvuldig is uitgewerkt.

Spreker plaatst overigens de volgende vragen en opmerkingen.

- De grootste zorg van de ChristenUnie is het dreigende gebrek aan provinciale menskracht. Eerder in deze vergadering gaf het College al aan dat zij sober is geweest bij het opstellen van de Kadernota. De ChristenUnie vraagt zich af of het College niet veel te zuinig is geweest. De inzet zit vooral in de extra formatie voor vergunningverlening. Er is echter ook extra inzet nodig voor de groene handhaving, bij de monitoring en het ecologische onderzoek. Er zijn immers signalen dat de stroperij en het vandalisme toenemen, ellende van loslopende honden en doodgebeten reeën. Het niveau van veldtoezicht is al zwaar onvoldoende en bij extra regels wordt

dat probleem alleen nog maar groter. Er is inderdaad een nieuwe handhavingstrategie nodig, maar de ChristenUnie geeft op dit vlak vast een schot voor de boeg. In tegenstelling tot de VVD is de ChristenUnie van mening dat sprake is van een minimumvariant.

- De bestrijding van invasieve exoten krijgt in dit Koersdocument weinig prioriteit. De provincie kiest voor een afwachterende rol zolang de Rijksoverheid geen duidelijkheid geeft. Europa is echter wel volop bezig met een compleet handelsverbod voor tientallen lastige exoten. Dat krijgt de provincie vroeg of laat op haar bordje. De ChristenUnie pleit ervoor dat de provincie daarop snel voorsorteert en contact opneemt met Europa om te informeren wanneer de lijst tegemoet kan worden gezien. De lijst is in concept gereed en moet alleen nog formeel worden vastgesteld.
- Met betrekking tot de Utrechtse aandachtsoorten, heeft spreker zojuist ontdekt dat er wel degelijk 21 bijen op staan, waarmee hij de helft van zijn interruptie intrekt. In de lijst mist de ChristenUnie alle muurplanten. In het verleden hebben de steden Utrecht en Amersfoort veel geld geïnvesteerd in de bescherming van bijzondere muurplanten. Op grond hiervoor wordt gepleit voor plaatsing van de zeldzaamste muurplanten op de Utrechtse aandachtsoortenlijst.
- De provincie kan provinciale landschappen en natuurgebieden aanwijzen. De ChristenUnie pleit ervoor het Groene Hart, Eemland en het Rivierenland als zodanig aan te wijzen. De Utrechtse Heuvelrug is volop in de race voor de status van Nationaal Park Nieuwe Stijl; de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam dingen naar de status van Werelderfgoed. De andere oude nationale landschappen hebben hun status echter verloren en hebben nog geen nieuwe. In de visie van de ChristenUnie verdienen deze de nieuwe status van provinciale landschappen.
- De Natuurorganisaties pleiten in hun reactie voor een sterke koppeling van dit beleid met het provinciale Bodem, Water en Milieuplan. De ChristenUnie steunt dit pleidooi.
- De Natuurorganisaties pleiten eveneens voor een ontheffingsstelsel bij het bemesten van percelen bij Natura 2000 gebieden. Vanwege de onzekerheid van het effect van de PAS aanpak en de fosfaatperikelen, sluit de ChristenUnie zich daarbij aan.
- Een los eindje acht de ChristenUnie de verdienmodellen. De provincie heeft ervoor gekozen geen Taskforce in te stellen. Met klem wordt verzocht die keuze te heroverwegen. Volgens de ChristenUnie hebben de natuurorganisaties en de landgoedeigenaren wel degelijk behoefte aan die verdienmodellen. Spreker verwijst in deze naar de discussie ter zake van Vitens; hieruit blijkt hoe lastig het is om het bedrijfsleven te laten meebetalen aan dit beleid.
- Een andere los eindje is de burgerparticipatie. Spreker merkt in zijn eigen gemeente hoe lastig het is om burgers te betrekken bij groen. In Amersfoort zijn drie raadsleden op een experimentele manier bezig om met burgers en ambtenaren een groenvisie op te stellen. Als het voor stadsparken en plantsoenen al lastig is om de burgers erbij te betrekken, dan is het voor de provincie nog veel lastiger om landgoederen en natuurgebieden ver van huis bij de burger te krijgen. De ChristenUnie wenst het College derhalve succes bij de ambities op het vlak van burgerparticipatie.
- De ChristenUnie sluit zich aan bij de procedurele hartenkreet van de PvdA. Aan het Presidium wordt verzocht zich nader te bezinnen op de kaderstellende documenten, w.o. het voorlichtende Koersdocument, dat de ChristenUnie als een kaderstellend startdocument aanmerkt.

De voorzitter zegt toe de procedurele opmerking te zullen meenemen naar het Presidium. Spreker memoreert voorts dat de PvdD veel amendementen heeft aangekondigd bij de

definitieve behandeling. Spreker geeft de PvdD mee deze voor de commissiebehandeling te verspreiden, zodat ze kunnen worden betrokken bij het debat.

Gedeputeerde Krol geeft aan dat hij de opmerkingen in procedurele zin overlaat aan het Presidium. Wel hecht hij eraan te memoreren dat in een aantal informele sessies over de procedure is gesproken. Daarin hebben de Staten richting het College aangegeven het van belang te achten in een vroeg stadium betrokken te worden bij dit Koersdocument. Ondanks de korte implementatietermijn van de wet, is getracht daaraan gehoor te geven. Het doel van de bespreking vandaag is om na te gaan of al dan niet de goede zaken in het document zijn opgenomen. Het document gaat vervolgens naar buiten. Daar hoort een consultatieronde bij, in de zin dat er gesproken zal worden met het maatschappelijk middenveld. Vervolgens wordt het totale pakket in het najaar opnieuw ter bespreking aan de Staten voorgelegd.

De heer De Kruijf licht toe dat zijn opmerking zich meer toespitst op het feit dat de PvdA van mening is dat een belangrijk document zoals het Koersdocument het verdient om door de Staten te worden vastgesteld, alvorens het naar buiten gaat.

Gedeputeerde Krol schat, onder verwijzing naar de discussie met de PvdD in de Eerste en Tweede Kamer, in dat in dat geval alle amendementen/moties twee keer aan de orde komen. Waar het thans feitelijk om gaat is, dat er per 1 januari 2017 een nieuwe wet in werking treedt. Dat is het sluitstuk van de in 2011 en 2013 afgesproken grote decentralisatie operatie van het Rijk; daarbij komen verantwoordelijkheden op het gebied van natuur bij de provincies te liggen. Niet zozeer de vraag wat er met de natuur moet gebeuren staat op de agenda, maar wie daar in eerste instantie de verantwoordelijkheid voor draagt.

Een aantal keuzes in het voorliggende document borduurt dan ook voort op keuzes die al eerder door de Staten zijn gemaakt en vastgesteld, bv. in het kader van het Natuurbeleid 2.0 en het Flora & Faunabeleid. In het kader van het Koersdocument is gekeken welke grote beleidskeuzes al door de Staten zijn gemaakt, wat de wet vraagt en wat op grond daarvan de benodigde aanvullingen zouden moeten/kunnen zijn.

De tijdsdruk is een gegeven. De Staatssecretaris heeft in IPO-verband aangegeven dat de vertraging tot 1 januari 2017 de laatste is. Een verdere vertraging na 1 januari 2017 is derhalve niet te verwachten. Op grond hiervan wordt er, met enige voorzichtigheid, vanuit gegaan dat de wet feitelijk met ingang van 1 januari a.s. in werking treedt.

In een tijdsbestek van slechts driekwart jaar moet de provincie zich voorbereiden op de overdracht van een grote rijkstaak. Op grond daarvan is het begrijpelijk dat in het voorliggende document op een aantal punten bezorgdheid wordt uitgesproken over de vraag of de provincie in staat zal zijn een ordentelijk antwoord te geven op de vragen die vanaf 1 januari bij de provincie worden neergelegd.

Het voorliggende Koersdocument is de eerste aanzet om te komen tot een ordentelijke implementatie van de nieuwe wet. Er is gekozen voor een sober implementatietraject, omdat alle taken waarvoor de provincie staat belangrijk zijn en er derhalve een goede afweging moet worden gemaakt. Het is aan de Staten om die afweging te maken, omdat zij over het budget gaan. Met de middelen die voor de invoering van de Wet Natuurbescherming in de Kadernota zijn opgenomen verwacht het College een goede start te kunnen maken.

De relatie met de Belastingdienst is dat de Natuurschoonwet fiscale voordelen biedt aan grondeigenaren in ruil voor openstelling.

Cofinanciering kan niet worden verplicht, maar er kan bv. wel een tegenprestatie worden gevraagd voor een ontheffing.

Er is een uitvoerige discussie gevoerd over de aanhaakplicht in relatie tot de Omgevingswet. De Wet Natuurbescherming wordt op 1 januari 2017 ingevoerd en rond 1 juli 2019 treedt de Omgevingswet in werking, waarin de bepalingen van de Wet Natuurbescherming worden meegenomen. Afgesproken is de aanhaakplicht thans even buiten werking te laten, zodat

sprake kan zijn van een soepele overgang naar de Omgevingswet waarin dit ook niet verplicht is.

Desgevraagd door mevrouw Kotkamp, antwoordt spreker dat de aanhaakplicht wel in de Wet Natuurbescherming is geregeld, maar niet in de Omgevingswet. Op grond daarvan is gevraagd dat onderdeel van de Wet Natuurbescherming niet in werking te laten treden waardoor op 1 januari 2017 dezelfde situatie ontstaat als op 1 juli 2019, als de Omgevingswet in werking treedt. Spreker zegt in deze ook nog een schriftelijke toelichting toe. Bevestigd wordt dat zowel met de RUD als met de ODRU afspraken moeten worden gemaakt over handhavingtaken.

Rond beweiden en bemesten spelen twee zaken. Enerzijds de discussie of stikstof en fosfaat effecten hebben op de natuur, op grond waarvan de opstelling ten aanzien van beweiden en bemesten heel kritisch zou moeten zijn; anderzijds de discussie dat het vreemd is dat een koe in de stal met de deur dicht en een luchtwasser vanuit het oogpunt van stikstof en fosfaat een prettigere situatie zou zijn dan een koe in de wei. Omdat het gewenst beleid wordt geacht dat koeien zoveel mogelijk buiten staan, heeft het Rijk er op dit moment voor gekozen een vrijstelling te regelen voor beweiden en bemesten. Punt is echter dat beweiden en bemesten wel degelijk een effect hebben op de natuur. Daarom is een monitoring afgesproken. Als blijkt dat beweiden en bemesten, waarvoor nu een vrijstelling geldt, een negatief effect heeft op stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden, dan moet de ontwikkelruimte worden beperkt of moeten aanvullende maatregelen worden getroffen. Het zit in de systematiek van de PAS. Desgevraagd door mevrouw Kotkamp, antwoordt spreker dat er geen meldplicht geldt voor beweiden en bemesten. Niet de effecten van de koe in de wei worden gemonitord, maar de effecten op de stikstofgevoelige habitat in de Natura 2000 gebieden. De PAS maatregelen enerzijds en de herstelstrategieën anderzijds moeten samen leiden tot verbetering van die habitat.

Het Koersdocument gaat in de volle breedte naar alle partners van de provincie; zij krijgen de gelegenheid daarop te reageren. De LTO, alle terreinbeherende natuurorganisaties, de UPG hebben dit document overigens al in de Kopgroep Akkoord van Utrecht gehad en zijn hierbij derhalve al in een vroeg stadium betrokken.

De afspraken over agrarisch natuurbeheer en het instellen van de collectieven zijn/worden niet gewijzigd.

Het desbetreffende agrarisch collectief heeft zelf voorgesteld om het gebied bij Bunschoten niet te begrenzen als weidevogelgebied. Overigens vindt afstemming met de buurprovincies plaats, als het gaat over o.a. weidevogelbeheer.

Op grond van het feit dat het beleid niet verandert, wordt niet verwacht dat met de implementatie van de Wet Natuurbescherming sprake zal zijn van meer soorten of meer schade.

Desgevraagd door mevrouw Kotkamp, zegt spreker een overzicht toe van de schadebedragen per diersoort afgezet tegen de kosten die worden gemaakt voor bestrijden en preventieve maatregelen.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van de heer Van Oosterom, licht spreker toe dat meer schade-uitkeringen niet per definitie hoeft te betekenen dat het budget moet worden verhoogd. Op dat moment zal in Nederland met elkaar moeten worden bekeken hoe hiermee moet worden omgegaan. In Nederland zijn diersoorten in te grote aantallen aanwezig, met schade als gevolg. Sommigen staan voor die aantallen te reduceren en anderen zijn voorstander van het beschermen van die diersoort. Die verdeelde politieke opvatting in Nederland komt feitelijk tot uiting in een deel van de regelgeving. Daar zal met elkaar naar verwachting nooit helemaal worden uitgekomen.

Met de TOP natuur, de natuurparels, de soortenbeschermingsgebieden en het Natuurnetwerk, is Utrecht goed beschermd. Daar komt bij dat voor 516 diersoorten, die zich ook buiten het

nationaal Natuurnetwerk kunnen/zullen bevinden, aandachtsoorten zijn bepaald. Met het instrumentarium op het gebied van RO en Natuur voldoet de provincie, als het gaat om het aanwijzen van gebieden en soorten, in de visie van spreker zo goed mogelijk aan de verplichtingen die uit de nieuwe wet voortvloeien.

Spreker is van mening dat over de intrinsieke waarde van natuur binnen de Staten nauwelijks verschil van mening bestaat. De natuur is niet alleen een economische commodity. Natuur heeft een waarde voor mensen, omdat zij daarvan kunnen genieten. De provincie heeft de taak om goed voor de natuur te zorgen.

Mevrouw Kotkamp geeft aan dat GroenLinks met de opmerking over zorg over de vermindering van bescherming met name doelde op individuele dierbescherming, m.n. als het gaat om het creëren van maatschappelijk draagvlak bij bv. vuurwerkvergunningen en festivals.

Gedeputeerde Krol begrijpt de zorg, maar kan die vraag niet geheel beantwoorden in het kader van het Koersdocument. Spreker is voorstander van de benadering, zoals afgesproken in het kader van Natuur 2.0, nl. grote robuuste gebieden waarvoor goed wordt gezorgd. Daar profiteren alle soorten van. Het is de vraag of individuele soortenbescherming de provincie soms in de maatschappelijke discussie niet wat in de weg zit.

Diegenen, die een ontheffing hebben om dieren die schade veroorzaken te doden, doen dat nog steeds zelf. Als de provincie zou betalen om dat werk te doen, is er een resultaatsverplichting.

Mevrouw Kotkamp informeert of, in het kader van de beheersjacht, wellicht een ander type jager zou kunnen worden aangesteld binnen de provincie zelf, of dit geen consequenties heeft voor de eisen die daaraan kunnen worden gesteld en de controle die daarop kan worden uitgevoerd. GroenLinks roept het College op daar nog eens kritisch naar te kijken en zich te buigen over mogelijke andere modellen.

Gedeputeerde Krol begrijpt de oproep. Hij is er voorstander van hierover nader van gedachten te wisselen, maar tegelijkertijd terughoudend, gelet op de grote politieke diversiteit ten aanzien van dit onderwerp. Op grond daarvan heeft het College ervoor gekozen de gemaakte afspraken ter zake van het Faunabeheer in het Koersdocument te continueren.

Onderschreven wordt dat de provincie belang heeft bij geactualiseerde rode lijsten. In IPO-verband wordt dat ook bij de Staatssecretaris benadrukt.

Het College heeft ervoor gekozen niet met de invasieve exoten aan de gang te gaan, zolang deze nog niet formeel bekend zijn. Zodra hierover duidelijkheid is, zal het document daarop worden aangepast,

De heer De Heer wijst erop dat de helft van de conceptlijst uit planten bestaat, die maatschappelijk gezien niet ter discussie staan. Het beleid daarop zou derhalve in de visie van de ChristenUnie al in gang kunnen worden gezet.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat de provincie ten aanzien van de invasieve exoten nog niet bevoegd is.

De heer Overkleef informeert wat het ontbreken van die lijst zou kunnen betekenen voor de uitvoering.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat dit een zeker risico met zich meebrengt. Als bekend is dat het opruimen van invasieve exoten tot de verantwoordelijkheid van de provincie behoort en de lijst om welke soorten het gaat nog een aantal jaren uitblijft, wordt het probleem van de invasieve exoten alleen maar groter en daarmee de kosten voor de provincie. Vooralsnog wordt de lijst afgewacht, maar aan het wachten zit een grens om een en ander beheersbaar te houden. Voorkomen moet worden dat het onbeheersbaar wordt en als zodanig zal de provincie handelen als de lijst lang uitblijft.

De heer De Heer meent dat als de lijst invasieve exoten formeel wordt vastgesteld, deze onmiddellijk ingaat en bv. het handelsverbod op waterhyacint direct een probleem is dat bij de provincie terecht komt.

Gedeputeerde Krol zegt toe hiernaar nader te zullen kijken.

Met betrekking tot compensatie in het kader van het nationaal natuurnetwerk, licht spreker toe dat de situatie feitelijk ongewijzigd is. Op dit moment geldt 'nee, tenzij' en mag er een ruimtelijke ingreep worden gepleegd. Die moet zowel kwantitatief als kwalitatief worden gecompenseerd.

Ter zake van de muurplanten, licht spreker toe dat blaasvaren en muurbloem aandachtsoorten zijn. Bij stedelijk gebied wordt expliciet vermeld dat muren behouden dienen te worden voor korstmossen, mossen en muurplanten.

Er zijn geen nationale landschappen meer. Het College heeft nog geen voorstellen ontwikkeld in de richting van het eventueel aanwijzen van provinciale landschappen. Spreker kan zich voorstellen dat daarover een keer nader van gedachten wordt gewisseld, bv. in het kader van PRS/PRV.

De oproep over de Taskforce verdienmodellen voor de natuuropgave neemt spreker mee.

De voorzitter sluit de discussie over dit onderwerp af, met de conclusie dat het document in het najaar opnieuw ter bespreking wordt voorgelegd.

4. WATER

4.1 Statenbrief Voortgangsrapportage Provinciaal Waterplan 2015

De voorzitter memoreert dat tijdens de vorige week gehouden informatiesessie KRW bleek dat er, naar aanleiding van de voortgangsrapportage, nog steeds veel onduidelijkheden en vragen zijn aan GS. Op verzoek van VVD, PvdA, GroenLinks, PVV, PvdD, ChristenUnie, SGP, SP en 50PLUS is de Statenbrief ter bespreking opgewaardeerd.

De heer Van Leeuwen merkt op dat in het memo met aanvullende informatie uitvoering KRW nog geen antwoord is gegeven op de in de infosessie gestelde vraag van de SGP hoe groot de bijdrage van medicijnen is aan de nutriëntenbelasting van het oppervlaktewater.

De heer De Kruijf memoreert de nota's van o.a. de Adviescommissie Water, waarin wordt verwezen naar het Planbureau voor de Leefomgeving, waaruit blijkt dat er grote zorgen zijn over de realisatie van een aantal maatregelen. In de notitie van de provincie wordt echter aangegeven dat alles goed op schema en volgens plan verloopt. Dat botst, hetgeen de PvdA zorgen baart. Problemen kunnen worden aangepakt, mits deze eerst worden gezien. De PvdA heeft het gevoel dat dit op provinciaal niveau niet het geval is. Op grond hiervan roept de PvdA op in de tweede helft van 2016 te komen met een nota met aanvullende maatregelen op dit terrein.

Mevrouw Keller zet uiteen dat de maatregelen in het provinciaal Waterplan redelijk goed zijn uitgevoerd; daarmee zijn de Europese waterkwaliteitsdoelen echter nog lang niet gehaald. Qua waterkwaliteit voldoet nu 90% van het water niet aan de gestelde eisen. Uit onderzoeken blijkt keer op keer dat de grootste knelpunten mest en landbouwgif zijn. Zolang die onverminderd in het water terechtkomen, is het dweilen met de kraan open en zullen de Europese kwaliteitsdoelen nooit worden gehaald.

De gedeputeerde heeft in januari, naar aanleiding van een in PS aangenomen motie ter zake, de Staatssecretaris van Economische Zaken opgeroepen om met strengere bronmaatregelen te komen op het gebied van mest en landbouwgif. De provincie en het waterschap hebben geen

specifiek beleidsinstrument om de lozing van mest en landbouwgif in de landbouw aan banden te leggen.

De provincie heeft wel beleidstools, zoals verbod op bemesting in Natura 2000 gebieden, PAS criteria en POP3 subsidies, maar in de visie van de PvdD faciliteren de provinciale beleidskeuzes juist de emissies van mest en landbouwgif.

De PvdD zou daar iets aan willen doen door middel van bronaanpak en het innemen van de stelling door de provincie dat de vervuiler betaalt.

Op grond van het vorenstaande, verzoekt de PvdD het College om een scan te maken van al het provinciaal beleid dat invloed heeft op mest en landbouwgif en daarbij aan te geven hoe ervoor kan worden gezorgd dat de emissie van mest en landbouwgif kan worden verminderd. Met deze scan kan de provincie haar verantwoordelijkheid nemen en de waterkwaliteit echt verbeteren, in plaats van dat zij aan de EU vraagt of zij haar doelen mag afzwakken.

De heer Germs constateert dat HDSR ten aanzien van de opgave van de wateroverlast op rood staat. Vorig jaar was dat ook het geval. Geïnformeerd wordt welke actie het College in deze onderneemt richting HDSR.

Mevrouw Hoek zet uiteen dat 50PLUS zich zorgen maakt over de sanering van de bodemverontreinigingen. Aangegeven wordt dat de sanering nog niet is afgerond, maar gestaag vordert. Het is 50PLUS bekend dat een locatie, na aanvullend onderzoek, als spoedlocatie van de saneringslijst is afgevoerd. 50PLUS beschikt echter over rapporten, waaruit blijkt dat die locatie zwaar is vervuild. 50PLUS acht dit een dubieuze gang van zaken, waarover zij zich zorgen maakt. Hiervoor wordt aandacht gevraagd.

De voorzitter wijst erop dat dit onderwerp valt onder de portefeuille van gedeputeerde Pennarts. Aan het College wordt verzocht deze vraag schriftelijk te beantwoorden.

De heer De Heer deelt mede dat de vragen van de ChristenUnie zich met name toespitsen op de ombuigingen die in de komende twee jaar kunnen worden verwacht.

In de infosessie vorige week is aangegeven dat de provincie haar beleid in de aanloop naar de Omgevingsvisie fors kan bijstellen. Daarnaast heeft de ChristenUnie vernomen dat de waterschappen van plan zijn om hun koers te verleggen.

Op grond van het vorenstaande, pleit de ChristenUnie voor een expertmeeting in het najaar met de provinciale partners, waarin aan experts wordt gevraagd aan te geven welke keuzes kunnen worden gemaakt, hoe meer effect kan worden gesorteerd met de provinciale middelen en welke aanvullende maatregelen nodig zijn om de doelen te halen. De ChristenUnie kan zich voorstellen dat daarbij de getallen en percentages uit de voorliggende twee rapportages als feitenbasis worden meegenomen voor de politieke discussies over eventuele vervolgacties, i.c. aanvullende maatregelen.

De voorzitter stelt vast dat het voorstel van de ChristenUnie wordt gesteund. Aan de griffie wordt verzocht dit in gang te zetten.

De heer Van Deún kan zich voorstellen dat het in het kader van de expertmeeting niet alleen gaat over de waterschappen, maar bv. ook over belangrijke spelers zoals Vitens.

De PVV vond de presentatie vorige week enigszins onluisterend, omdat de provincie haar doelstellingen niet haalt. In 2000 is begonnen en het loopt tot 2027. Uit de stukken blijkt dat tot nu toe al 85% van het budget ad € 300 mln. is uitgegeven; voor de periode na 2015 resteert slechts ca € 40 mln. Ten aanzien van de deelstroomgebieden Rijn-Oost en Rijn-West staat pas 5 resp. 10% op groen, terwijl al ruim tweederde van de looptijd is verstreken.

De PVV dringt aan op actie vanuit het College. Er zal een tandje bij moeten worden gedaan wil de provincie überhaupt in de buurt komen van de doelstellingen. Geïnformeerd wordt of nog iets extra kan worden gedaan om te trachten die doelstellingen te halen.

Chemisch schoon water wordt voorgestaan. Zoals door de SGP is aangehaald, beginnen de medicijnen een groot probleem te worden. HDSR bouwt voor € 150 mln. een nieuwe rwzi in Utrecht. De vraag is of daarmee ook de medicijnresten worden weggehaald.

Spreeker heeft onlangs in de krant gelezen dat het drugsgebruik per plaats kan worden gemeten; dat blijft kennelijk in het water zitten. De vraag is wat het gevaar is voor de volksgezondheid als die resten er niet uitgehaald kunnen worden.

De PVV mist de meetbare resultaten. In 2011 is door de provincie € 1 mln. geïnvesteerd in vistrappen, oevers, e.d. De vraag is wat nu na jaren de return on investment is.

Mevrouw Keller memoreert dat de PvdD een motie heeft ingediend over de inschatting van de risico's indien niet wordt voldaan aan de KRW. De PVV heeft tegen die motie gestemd. De PvdD vroeg daarin o.a. om een plan van aanpak, waarin wordt aangegeven hoe alle KRW doelen uiterlijk in 2027 gerealiseerd zouden worden.

De heer Van Deún antwoordt dat soms tot andere inzichten wordt gekomen. Wellicht dat de PVV en de PvdD elkaar in deze nu wel kunnen vinden.

De heer De Heer merkt op dat thans de indruk wordt gewekt dat er helemaal niets is bereikt. Zoals uit de stukken blijkt, is dat niet het geval. Er moet echter nog veel meer gebeuren. De ChristenUnie kan zich voorstellen dat op de expermeeting wordt nagegaan wat dat zou moeten zijn.

De heer Van Deún heeft niet de indruk willen wekken dat er niets is bereikt, maar in de ogen van de PVV is er op dit moment nog veel te weinig bereikt.

De heer De Heer beaamt dit.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zet uiteen dat de lijn, zoals hier over de voortgangsrapportage wordt gesproken, heel herkenbaar is. Zo wordt ook in de deelstroomgebieden Rijn-West en Rijn-Oost gesproken over de KRW.

In de presentatie is getoond wat de provincie in de periode 2010 – 2015 heeft gedaan en wat er in de aankomende periode zal worden gedaan. De meeste onderdelen, waarvoor de provincie zelf aan de lat staat, staan op groen. Met elkaar (in de deelstroomgebieden en met het Rijk) zullen echter nog heel wat stappen moeten worden gezet om de Europese KRW doelstellingen te halen. Daarvoor is in ieder geval nodig dat de afgelopen periode wordt geëvalueerd en bekeken wordt waarop is ingezet en waar de beste resultaten worden gesorteerd.

Er zal een aantal evaluaties worden gedaan.

Op landelijk- en Europees niveau is dat de Meststoffenwet; de motie van de PvdD waarvoor de provincie nog input heeft meegegeven. Die evaluatie wordt in het najaar verwacht. Wat spreekster betreft wordt de uitkomst aan de Staten verstrekt, zodra hierover in de deelstroomgebieden is gesproken.

Voorts vindt een evaluatie plaats van de Nitraatrichtlijn en van de KRW zelf.

Daarnaast vindt door de RBO-West een eigen evaluatie plaats, omdat nog veel meer in samenwerking met de landbouwsector en de waterschappen naar de effecten zal moeten worden gekeken.

Een nadeel van de methode van de KRW is, dat alle parameters groen moeten zijn. Als een van de parameters van de waterlichamen op rood staat, is het hele traject rood. Dat is een manier van vastleggen. Dat laat onverlet dat alles in de ultieme situatie op groen moeten staan.

Concreet wordt derhalve begonnen met evalueren.

Er is echter sprake van nieuwe stoffen, zoals plastics en medicijnen, waarover nog te weinig bekend is. Naar dat punt wordt met elkaar gekeken en wordt kennisgenomen van de informatie van andere organen, die wel al over meer kennis op dit punt beschikken. In dat kader zullen door RBO-West vaker themabijeenkomsten worden georganiseerd om de goede voorbeelden te delen en te bevorderen dat gebruikers meer van elkaar leren.

De heer Van Leeuwen geeft aan dat de medicijnen eenvoudig te meten zou moeten zijn, omdat een en ander tegenwoordig per locatie kan worden gemeten.

Voorts vestigt spreker de aandacht op het voorliggende memo, m.n. op de grafiek Emissies naar oppervlaktewater; dat gaat tot 2008. De SGP veronderstelt dat in de jaren daarna veel goeds is gedaan. Verzocht is om een actuelere grafiek

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zegt een actuelere grafiek toe, evenals een concrete beantwoording op de vraag over de medicijnen.

Door de PvdA wordt aangegeven dat het lijkt alsof twee werelden botsen. Dat komt omdat enerzijds moet worden geconstateerd dat de Europese doelstellingen nog niet met elkaar worden gehaald, maar anderzijds dat daar waar de provincie aan de lat staat de meeste parameters op groen staan. De wateropgave van 1250 ha is gehalveerd. In 2015 is HDSR gestart met het programma Omgaan met wateroverlast; de provincie zit daar bovenop. De provincie is ook bij Kockengen Waterproof, dat een onderdeel is van waarvoor HDSR aan de lat staat, langs geweest om te kijken welke maatregelen er nu worden getroffen.

Wat spreekster betreft is de uitkomst van de evaluaties essentieel om inzicht te krijgen in de stand van zaken.

Spreekster onderstreept de expertmeeting van harte. Het lijkt haar goed daar een aantal thema's aan toe te voegen van voorbeelden van projecten.

Vorige week is bij de Minister de waterkwaliteit als belangrijk onderdeel van de Stuurgroep Water naar voren gebracht. De inzet is om met elkaar een nieuw Bestuursakkoord Water vorm te geven. Met het oog op de verkiezingen, is het voornemen een intentieovereenkomst te sluiten, waarin duidelijk wordt vastgelegd wie waarvoor aan de lat staat, zodat niet terechtgekomen wordt in een rollen- en verantwoordelijkheidsdiscussie, waarbij het niet meer om de inhoud gaat.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

5. STATENBRIEVEN EN INGEKOMEN STUKKEN, DIE TER INFORMATIE WORDEN AANGEBODEN

5.1 Statenbrief Baggerdepot Eempolder

5.2 Statenbrief Verslag Ruimtelijk Beleid 2015

5.3 Statenbrief Ontwerpinpassingsplan Prattenbrug

5.4 Statenbrief Openstellingsbesluit 2017 vernieuwd stelsel agrarisch natuur- en waterbeheer

5.5 Memo GS gedeputeerde Krol betreffende stavaza Ganzenakkoord

5.6 Memo GS gedeputeerde Krol betreffende Beantwoording vervolgvragen tegenaan bijensterfte

5.7 Ingekomen email betreffende Castellum Hoge Woerd beslissing over 1^e herziening bestemmingsplan

5.8 Ingekomen brief betreffende uitspraak RvS inzake Geluidswal Veldhuizen

6. Sluiting

De voorzitter memoreert dat dit zijn laatste RGW-vergadering was. Hij bedankt de commissie voor de plezierige gedachtewisseling.

Hierna sluit spreker de vergadering, onder dankzegging van ieders komst en inbreng.